Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 120 (2410). ШАНБА
25 МАЙ, 1974 й.
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади.
Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ТУРМУШИМИЗ ФАРОВОНЛАШМОҚДА

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг барча сайловчилари, гражданларига Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Мурожаати билан батафсил танишиб чиқдим. Бу чиндан ҳам жуда муҳим аҳамиятга эга бўлган ҳужжатдир. Унда сайловдан сайловгача бўлган даврда халқимиз қўлга киритган ютуқлар жуда яққол кўрсатиб берилган.

Ўтган тўрт йил мобайнида мамлакатимиз халқ хўжалигининг барча соҳаларида, фан-техника тараққиётида, аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатишда илгарига томон катта қадам қўйилди. Бундан ташқари уй-жой қурилиши, халқ истеъмоли молларини кўплаб ишлаб чиқариш масалалари ҳамиша партиямизнинг диққат марказида турибди. Булар ҳаммаси бизни ғоят қувонтиради, халқимиз фаровонлиги йўлида янада ғайрат билан меҳнат қилишга ундайди.

Заводимиз зиммасига қишлоқ хўжалиги юмушларида ишлатиладиган Т-4 маркали тракторларда қўлланиладиган А-01 маркали шунингдек, Д-37 маркали двигателларни ремонт қилиш вазифаси юклатилган. Коллективимиз бу вазифани шараф билан бажараяпти, двигателлар вақтида сифатли ремонт қилиниб, колхоз ва совхозларга жўнатиляпти.

Корхонамизда тўрт ойлик топшириқ муваффақият билан бажарилганди. Эрта-индин беш ойлик топшириқни бажарганлигимиз ҳақида ғалаба рапорти берамиз.

Коллективимиз ўзининг камтарона меҳнати билан республикамиз қишлоқ хўжалигининг юксалишига, халқимиз фаровонлигининг ошишига ҳисса қўшаётганлиги билан чексиз фахрланади.

Н. АЛИМОВ,
«Узсельхозтехника»-га қарашли тажриба ремонт-механика заводи мотор цехи бошлиғи.

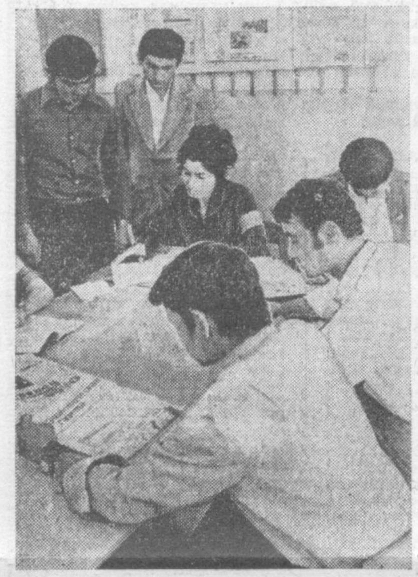

Шаҳримизда СССР Олий Советига бўладиган сайловлар юзасидан катта тайёргарлик ишлари давом этмоқда.

СУРАТДА: Октябрь районининг Усмон Юсупов кўчасида жойлашган 2-сайлов участкаси қошидаги агитпунктда навбатчи Н. Осипянс бир группа агитаторлар билан сайловга тайёргарлик юзасидан суҳбат ўтказмоқда.

Якдиллик билан

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Совет Социалистик республикалари Иттифоқининг барча сайловчиларига, гражданларига Мурожаатини трестимиз бинокорлари ҳам зўр қизиқиш билан ўқиб, маъқулламоқдалар.

Дарҳақиқат ўтган тўрт йил ичида мамлакатимизда жуда катта ўзгаришлар содир бўлди. Буни севимли шаҳримиз мисолида ҳам кўриш мумкин. Ўтган йиллар мобайнида шаҳримизда кўплаб осмонўпар, ҳашаматли бинолар қурилиб, фойдаланишга топширилди.

Коллективимизнинг барча 3,5 минг кишилик бинокорлар армияси ҳам СССР Олий Советига сайловлар кунида коммунистлар билан партиясизлар блокининг номзодлари учун якдиллик билан овоз берадилар.

А. ОРТИҚОВ,
«Главташкентстрой» Пардозлаш трести бирлашган касаба союз комитети раисининг ўринбосари.

ТОНГГИ ГАЗЕТАЛАРДА

▲ Нигерия давлати ва ҳукуматининг бошлиғи Якубу Говон 23 майда Москвадан мамлакатимиз бўйлаб сафарга жўнаб кетди.

▲ **Нигерия Федератив Республикаси давлати ва федерал ҳарбий ҳукумати бошлиғи, қуролли кучлар бош қўмондони генерал Якубу Говон 23 майда СССР Олий Совети Президиуми ва Совет ҳукумати шарафига нонушта зиёфат берди.**

▲ Ўзбекистонинг илмий муассасалари ва ўқув юртларида СССР Фанлар академиясининг 250 йиллиги муносабати билан таниқли совет олимлари билан учрашувлар бўлиб ўтмоқда. Тошкентга юбилей тантаналарига келган СССР Фанлар академияси делегациясининг аъзолари кеча Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг президиумида, республика академиясининг бир қанча бўлимларида бўлдилар.

Эртага—кимёгарлар куни

ШИФОБАХШ ДОРИЛАР

Химия-фармацевтика заводининг коллективи ишлаб чиқаришга прогрессив усулларни қўллаш асосида дори-дармонлар тайёрлаш жараёнини мунтазам такомиллаштириб бормоқда. Кейинги вақтда корхонада қатор автоматлаштирилган линияларнинг ишга туширилиши шифобахш дори-дармонлар тайёрлашни бир мунча тезлаштирди. Кишиларимизни дори-дармонларга бўлган талабини ҳисобга олиб, беш йилликнинг белгиловчи йилида зиммаларига оширилган мажбурият олиб меҳнат қилаётган доричилар, ўтган тўрт ой давомида мамлакатимизнинг турли шаҳар ва қишлоқларига пландагидан ташқари 200 минг донадан зиёд дори-дармонлар жўнатди. Зиммаларига олган топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун коллективда қизғин меҳнат беллашуви давом этмоқда. Цехлараро бошланган социалистик мусобақада таблетка цехининг коллективи ғолиблик қилмоқда. Е. Лазовская ва К. Стулина бошлиқ бригада коллективи таблеткалар тайёрлаш бўйича доимо ғолиблик қилмоқда. Яқинда цехда таблеткаларни тақсимлаш жараёни конвейер усулига кўчирилди. Бу эса таблеткалар тайёрлашни илгаригисига нисбатан икки марта тезлаштирди. Шунингдек, ампула цехида ҳам қатор ишларни механизация зиммасига юклаш асосида ажойиб ютуқлар қўлга киритилди. Цех коллективи дори-дармонлар ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва унинг сифатини яхшилаш бўйича корхонада етакчи ўринлардан бирини эгаллайди.

Завод коллективи бу йил қатор янги дори-дармонлар ишлаб чиқаришни ўзлаштириб олди. Булар қаторида юрак ва бод касалларига мўлжалланган шифобахш дори-дармонлар бор. Шунингдек ёш оналар учун комплект аптечкалар ишлаб чиқариш йўлга қўйилди.

Завод коллективининг юбилей йилига олган социалистик мажбуриятларида ҳам йиллик планни 20 декабрга бажариб, пландан ташқари миллион дона турли хил дори-дармонлар ишлаб чиқариш кўзда тутилган.

Ўзбекистон Фанлар академияси биохимия институти нуклеин кислотаси лабораторияси илмий ходимлари пахтани вильт касалига чидамлилигини ошириш устида катта илмий иш олиб бормоқдалар.

СУРАТДА: профессор Аҳмад Иброҳимов ва аспирант Турсунбой Усмонов илмий тажриба ўтказиш пайтида.

М. Нуриддинов фотоси.

МУНОСИБ ТУҲФА

Тошкент лак-бўёқ заводида ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар мамлакатимизнинг турли саноат корхоналари ҳамда янги қурилишларида ишлатилмоқда. Завод маҳсулотлари Иттифоқимизнинг 300 дан ортиқ шаҳарларига юборилмоқда. Бундан ташқари, қатор чет мамлакатлар ҳам Тошкент лак-бўёқларини харид қилмоқда.

Лак-бўёқчилар эртага нишонланадиган ўз байрамлари — химиклар кунини меҳнатда янгидан-янги зафарлар билан кутиб олмоқдалар.

Корхонада тўрт ой давомида планга қўшимча ишлаб чиқарилган ва реализация қилинган маҳсулотлар ярим миллион сўмликдан ортиб кетди. Корхона меҳнаткашлари социалистик мажбуриятларини шараф билан адо этмоқдалар.

КЕЧА

корхонада байрам шарафига ЭТФ —199 ҳамда ПФ — 1127 маркали янги хил эмаллар ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Янги маҳсулотлардан йил охиригача бир минг тонна тайёрланиб, истеъмолчиларга юборилади.

СУРАТДА: Тошкентда ўтаётган Осиё ва Африка мамлакатлари III Халқаро кинофестивали иштирокчиларидан бир группаси. Улар навбатдаги конкурс фильмни кўриш учун кетмоқдалар.

М. Нуриддинов фотоси.

Тошкент область партия комитетининг пленуми

24 май куни Тошкент область партия комитетининг пленуми бўлиб ўтди. Пленум қатнашчилари Ўзбекистон ССР билан Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг 50 йиллигини муносиб кутиб олишга доир социалистик мажбуриятлар ҳамда тўққизинчи беш йиллик топшириқларини муддатидан аввал бажариш учун бошланган социалистик мусобақа самарадорлигини янада ошириш тадбирлари қандай бажарилаётганлигини муҳокама қилдилар. Шу масала юзасидан Тошкент область партия комитетининг биринчи секреари М. М. Мусахонов доклад қилди.

Муҳокама этилган масала юзасидан қарор қабул қилинди. (УзТАГ).

Геологлар анжумани

Ўзбекистон Фанлар академиясининг Ҳ. Абдуллаев номидаги геология ва геофизика институти ёш олимларининг илмий анжумани бўлди. Анжуман Ўзбекистон ССР ва республика Компартиясининг 50 йиллигига бағишланди.

Анжуманда институтда илмий иш билан шуғулланаётган ёш олимлар ҳамда республикамизда геология соҳасидаги мутахассислар иштирок этдилар. Шунингдек, Ўзбекистон Фанлар академиясининг ҳақиқий аъзоси, И. Ҳамрабоев бошчилигидаги етакчи олимлар қатнашдилар.

Анжуманда ёш олимлардан М. Юсупов, Р. Попова, О. Бобожонов, С. Тян. Т. Эшимов, А. Мирзакелдиев ва бошқаларнинг докладлари катта қизиқиш уйғотди.

Ғоятда қизиқарли ўтган бу йиғилишда республикамизда геология соҳасида қўлга киритилган ютуқлар ва бир қанча янги топилмалар ҳақида сўз юритилди.

М. ҒУЛОМОВ,

ДЕПУТАТЛИККА НОМЗОДЛАР БИЛАН УЧРАШУВ

Ўзбекистонда СССР Олий Советининг депутатлигига номзодлар билан сайловчиларнинг учрашувлари давом этмоқда.

СССР Олий Совети Иттифоқ Советига сайлов ўтказувчи 620-Тошкент-Ленин сайлов округида СССР Олий Советининг депутатлигига номзод «Отделстрой» трести 28-қурилиш бошқармасининг облицовщиги Надежда Александровна Сорокина ўз сайловчилари билан учрашди.

Сўзга чиққанлар илғор ишчи тўғрисида самимий гаплар айтдилар, унинг Ўзбекистон пойтахти қурилишларида безак ишлари технологиясини такомиллаштиришдаги хизматларини, ижтимоий ҳаётдаги юксак активлигини таъкидладилар, депутатликка номзодга ўз наказларини айтдилар. Н. А. Сорокина ўз нутқида кўрсатилган ишонч учун самимий миннатдорчилик билдирди, социалистик Ватан фаровонлиги учун куч-қувватини аямасдан меҳнат қилишга сўз берди.

Депутатликка бошқа номзодлар ҳам ўз сайловчилари билан учрашдилар: СССР Олий Совети Иттифоқ Советига сайлов ўтказувчи 624-Ангрен сайлов округида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари Владимир Григорьевич Ломоносов, СССР Олий Совети Миллатлар Советига сайлов ўтказувчи 564-Тахтакўпир сайлов округида «Қораўзак» шоликорлик совхозининг звено бошлиғи Омонгул Хўжелепасова, СССР Олий Совети Иттифоқ Советига сайлов ўтказувчи 628-Янгийўл сайлов округида Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари Мирзамаҳмуд Мирзарахмонович Мусахонов, СССР Олий Совети Иттифоқ Советига сайлов ўтказувчи 609- Қарши сайлов округида «Водстрой» трестининг бульдозерчиси Аъзам Азимхонов СССР Олий Совети Миллатлар Советига сайлов ўтказувчи 116-Тошкент-Чилонзор сайлов округида Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Асадилла Ашрапович Хўжаев, СССР Олий Совети Миллатлар Советига сайлов ўтказувчи 126-Урганч сайлов округида Урганч тикувчилик фабрикасининг тикувчи-мотористи Султонпошша Хожиева сайловчилар билан учрашдилар. (ЎзТАГ).

КИНО—КУРАШНИНГ ОЛДИНГИ МАРРАСИДА

Тошкентдаги III Халқаро кинофестиваль календарида яна бир ёрқин саҳифа очилди. 24 майда шу анжуман доирасида «Кино тинчлик, социал тараққиёт ва халқлар озодлиги учун курашда» мавзуига бағишланган ижодий мунозара бошланди.

Осиё, Африка ва Латин Америкаси прогрессив кинематографиялари вакилларининг нутқларида экран усталарининг асосий мақсади кинонинг тўлқинлантирувчи кучидан одам ва инсоният манфаатлари йўлида фойдаланишдир, деб таъкидланди. Тинч-тотув яшаш принциплари халқаро муносабатлар практикасига тобора чуқурроқ кириб бораётган ҳозирги шароитларда бу айниқса муҳим, деди киносанъат назарияси ва тарихи илмий-тадқиқот институтининг директори В. Е. Басканов. Тошкентдаги III Халқаро кинофестивалнинг кўпгина ленталари шу гапни тасдиқлайди.

Чет эллик кинематографчилар Советлар мамлакати кўп миллатли киносанъатининг тажрибаси улар учун нақадар катта аҳамиятга эга эканлигини неча бор таъкидладилар.

Мунозара чоғида Ўрта Осиё ва Закавказье республикаларида киносанъат яратилиши ленинча миллий сиёсат натижаларидан бири, мамлакатимизда маданий революциянинг реал самараларидан бири бўлганлигига эътибор берилди.

Кинофильмлар курашнинг олдинги маррасида бўлиши зарур, деди сенегаллик ёзувчи ва режиссёр Иолен Виейра.

Япониялик режиссёр Сацуо Ямамото фильмлар тинчлик ишига хизмат қилиши керак,“ деди. Бугунги кунда урушга қарши кучлар ҳар қачонгидан қудратлидир. Аммо урушни ёқловчилар ўз позицияларини жангсиз бўшатиб бермайдилар. Шунинг учун ҳам тинчлик учун курашчиларнинг сафларида бўлиш, кишиларни мана шу курашга чақириш кинематографчининг юксак бурчидир. Сацуо Ямамото Вьетнамни эслатди. У кишиларнинг қирилиб кетаётганлигини ва кулфатларини ўз кўзи билан кўрган. Ўшанда у жим туриш мумкин эмаслигига, четда туриш мумкин эмаслигига яна бир марта қаноат ҳосил қилган. Унинг милитаризмга қарши «Уруш ва одамлар» деган фильми шундай пайдо бўлган.

Фаластин озодлик ташкилотининг вакиллари Тошкентга олиб келган афишаларида автомат билан кинопроекторни кўрасиз. Мана шу тасвирда халқ озодлиги учун курашда жуда катта роль ўйнаётган кинонинг рамзи бор. Биз ўз халқимизга ғоятда содиқатлимиз, деди мунозарада Фаластин кинематографчиси Расмий Абул Али.

Тинчлик ва халқлар озодлиги учун кураш социал тараққиёт учун кураш билан чамбарчас боғланган, деди Жанубий Вьетнам Республикасидан келган режиссёр Фун Хоа. Тошкентдаги учрашув кинематографчилар бир-бирларини яхшироқ тушуниб олишларига ва шу улуғ ҳақиқатни қарор топтиришларига сўзсиз ёрдам беради. Вьетнамлик меҳмон ўз диёридаги тинчлик узил-кесил тантана қилишига ишонади. Советлар мамлакати, социалистик лагерь халқлари ва планетадаги барча софдил кишилар мана шу тинчликка эришишни кенг кўламда қўллаб-қувватладилар.

Даврадаги мунозаралар давом этмоқда. (ЎзТАГ).

Бизнинг интервью

ҲАЁТ КЎЗГУСИ

Умару ГАНДА,
Нигер республикаси кино режиссёри.

Африка қитъасининг кўпгина мамлакатларида кинематография эндигина ривожланмоқда. Бу борада дастлабки қадамлар қўйилди. Яратилаётган картиналарда халқларимизнинг ёрқин ҳаёт учун олиб борган курашлари, ўз мамлакатларида қишлоқ хўжаги ва халқ хўжалигини ривожлантириш, мамлакатларнинг иқтисодий қувватини ошириш борасида амалга оширилаётган ишлар тасвирланмоқда. Африка мамлакатларининг киночилари Тошкент кинофестивалига олиб келган ленталари ҳам асосан шу мавзуларга бағишланган.

Менинг мамлакатим анжуман диққатига ҳавола қилган ҳужжатли ленталарда қишлоқ хўжалиги юмушлари, қурғоқчиликка қарши олиб, борилган машаққатли кураш ҳақида ҳикоя қилинади.

Нигерда кино миллий санъат ҳисобланади. У эндигина вояга етиб, ўзининг эркин ижодий йўлини топиб олмоқда. Биз шу пайтгача мамлакат ҳаёти ва турли воқеалар ҳақида ҳикоя қилувчи 20 га яқин фильмни суратга олдик.

Мен кино режиссёр сифатида бир неча тўла метражли кино ленталарни суратга олганман. Энг биринчиси «Кабаскабо» деб аталади. Совет ҳужжатли фильмларини ўз ватанимда ҳам, Тошкент шаҳрида ҳам қизиқиш билан кўрганман. Ҳамкасбларимизнинг ишлари чинакам, ҳақиқий ҳаёт ҳақида ростгўйлик билан ҳикоя қилади. Совет кино усталаридан кўп нарсаларни ўрганиш мумкин. Уларнинг маҳорати камолот даражасига етган. Кинофестивалнинг инсонпарварлик мақсади икки қитъа мамлакатлари киночиларининг бирлашишига хизмат қилади.

Янги премьера

«ЖОНИМ ФИДО»

Муқимий номли музикали театр ижодий коллективи ёзувчи Иброҳим Раҳимнинг ана шу номдаги пьесасини саҳналаштирди.

Асар Улуғ Ватан уруши даврида ўзбек жангчиси кўрсатган матонат, унинг покиза муҳаббати ва букилмас иродаси ҳақида ҳикоя қилади.

Постановкачи режиссёр, Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган артист Бахтиёр Ихтиёров асарни саҳналаштиришда ўзига хос ёндошган, янги-янги услуб ва оригинал бўёқлардан кенг фойдаланган.

Спектаклга композитор Ҳамид Раҳимов ёқимли куй бастлаган. Қўшиқ текстларини шоир Зоҳиджон Обидов ёзган.

Асосий ролларни республикада хизмат кўрсатган артист С. Пўлатов, Ўзбекистон ССР халқ артисти Ҳ. Умаров, артистлардан Н. Пўлатова Х. Шарипов, Ю. Исматова ва бошқалар ижро этмоқдалар.

Куни-кеча ушбу спектаклнинг жамоат кўриги бўлиб ўтди. Танқидчилар, санъатшунослар, драматурглар ва композиторлар республика олтин тўйига муносиб янги оригинал саҳна асари яратилганлигини қайд этдилар, спектаклнинг ютуқ ва камчиликлари ҳақида ўз фикр-мулоҳазаларини баён этдилар.

БУГУН

республика музикали театри саҳнасида «Жоним фидо» спектаклининг биринчи премьераси бўлиб, у талабчан томошабин ҳукмига ҳавола этилади.

СЎЛИМ ЁЗ ГАШТИ

Киров район маориф бўлими ходимлари пионер ва ўқувчиларнинг ёз пайтида лагерларда мириқиб дам олишлари учун барча шароитларни тахт этиб қўйишди.

Район мактабларидан бу йил тўрт мингга яқин ўқувчи лагерларда дам олади. Шунингдек, кўплаб ЖЭКлар ва истироҳат боғлари қошида бир неча ўнлаб дам олиш майдончалари ишлайди.

Ёзги таътил давомида Хумсон, Оқтош, Бурчмулла каби хушманзара жойлардаги олтита пионер лагерида 6365 кичкинтой ҳам ҳордиқ чиқаради.

Айни кунларда пионерларни дам олиш манзилгоҳларига жўнатиш учун тадбирлар белгиланяпти.

С. СУЛТОНОВ.

ЖУРНАЛИСТЛАР УЧУН МАТБУОТ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

ЁШ КИНОМАТОГРАФИЯ РИВОЖИ

Совет ва чет эл журналистлари учун ўтказилган навбатдаги матбуот конференциясида Монголия Халқ Республикаси киночилари делегацияси бошлиғи, кинорежиссёр С. Дошдооров биринчи бўлиб сўз олди. У ёш монгол киноси ҳозирги пайтда қандай ижодий ишлар олиб бораётганлиги ҳақида гапириб берди.

Шу кунларда Тошкент фестивалида намойиш қилинаётган «Қуёш ботган йилларда» деган монгол фильми реалистик анъаналар руҳида яратилган.

Шундан кейин минбарга Сурия делегацияси бошлиғи, мамлакат миллий кино марказининг вакили Айеш Ҳасан кўтарилди. Сурия кинематографияси тарихи, — деди у — ўн йиллик фаолиятга эга. Шу вақт мобайнида маълум муваффақиятга эришилди. Кино санъатининг кўпгина арбоблари ҳозирги куннинг муҳим масалаларига, шунингдек, сионизмга, Исроил агрессиясига қарши қаратилган.

«Муҳаббатнинг иккинчи томони» деб аталган фильм фестивалда кўрсатилмоқда. Унда меҳнаткашларни буржуазия чангалидан озод қилиш каби социал проблема кўтариб чиқилган.

Шри Ланка мамлакатининг кинематографияси тараққиёти ҳақида шу мамлакат делегация бошлиғи Б. Нихаласингхе журналистларга гапириб берди.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДАН

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети СССРнинг Бирлашган Танзания Республикасидаги элчихонасининг маслаҳатчиси, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг собиқ бўлим мудири, Тошкент шаҳар партия комитетининг собиқ секретари Рихситилла Каримович **Шонеъматов** автомобиль фалокати натижасида фожиали ҳалок бўлганлигини чуқур қайғу билан маълум қилади.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

СССРнинг Бирлашган Танзания Республикасидаги элчихонасининг маслаҳатчиси, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг собиқ бўлим мудири, Тошкент шаҳар партия комитетининг собиқ секретари **Р. К. Шонеъматовни** дафн этишни ташкил этиш учун Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети М. Т. Турсунов (раис), Ў. А. Рустамов, Г. А. Аваков, В. В. Барабаш, Х. Я. Ёқубжонова ўртоқлардан иборат ҳукумат комиссияси туздилар.

Р. К. ШОНЕЪМАТОВНИ ДАФН ЭТИШНИ ТАШКИЛ ЭТУВЧИ КОМИССИЯДАН

Марҳум Рихситилла Каримович Шонеъматов жасади солинган тобут видолашиш учун Тошкент шаҳар партия комитети залига 1974 йил 26 майда эрталаб соат 11.00 да ўрнатилади.

Дафн маросими Чиғатой қабристонида ўтказилади.

Ўзбекистон ССР ва республика Компартиясининг 50 йиллиги шарафига

ЮҚСАЛИШ ЙЎЛИ

Шаҳримиз кўчаларида елдек учаётган электр транспортлар аҳолини кўзлаган манзилига ўз вақтида етказиб қўймоқда. Уларнинг узоғини яқин, оғирини енгил қилмоқда. Бугунги кунда транспорт хизматини революциядан олдингисига ҳеч таққослаб бўлмайди. У пайтларда ҳозирги қулайликлар қаёқда эди, дейсиз. Шаҳарда қўқон-арава ва файтун асосий транспорт воситаси ҳисобланарди. Тўғри, тарихга бир назар ташласак, Тошкентда революциядан аввал конкалар борлигини биламиз. У аҳолининг оғирини енгил қиладиган бирдан-бир ҳақиқий маънодаги транспорт эди. Бироқ у шаҳарда жуда оз эди.

Г. М. Гамзатов, А. М. Зубаров, В. В. Нечелистов, Н. Ф. Шчеганов каби революционерлар етишиб чиқди. Улар қўлларига қурол олиб совет ҳокимиятини қарор топтириш учун курашдилар.

1918 йилда Тошкент трамвайи национализация қилинди. Буржуа хўжайинлар ва тескаричи унсурлар томонидан хароба ҳолига келтирилган Тошкент трамвай хўжалиги 1922 йилдан тиклана бошланди. Янги трамвай йўллари қуриш ишлари қизғинлашди, энергия хўжалиги тикланди, янги подстанциялар қурилди, ремонт устахоналари кенгайтирилди. Кейин шу устахоналар вагон-ремонт заводига айлантирилди.

Келинг, яхшиси Тошкентда дастлаб юра бошлаган трамвайлар ҳақида бир-икки оғиз ҳикоя қилайлик. 1907 йилда Тошкентда 21 та конка бор эди. шундан 18 таси Вокзал — Ҳадра ўртасида юриб, 3 таси резервда турарди. Шаҳарда конка юра бошлаганда ёш-у қари, эркак-у аёл, хуллас, ҳамма бу ҳодисага одатдан ташқари ажойиб бир янгилик деб қараганди. Конкага чиқиш у ёқда турсин, уни томоша қилишдан ҳам кишилар катта завқ олардилар. Конка икки ўқ устига катта каравот ўрнатилган арава эди. Унинг оддий аравалардан фарқи шунда эдики, у ингичка темир издан юрарди. Уни иккита ёки тўртта от тортарди. Шунинг учун ҳам уни конка (яъни от тортиб юрадиган транспорт воситаси) дейишарди. Пассажирлар чордона қуриб ёки оёқларини пастга осилтириб ўтиришарди.

Дастлаб конка Ҳадра (ҳозирги Комсомол майдони) — Вокзал ўртасида қатнарди. Кейинчалик ҳозирги Пушкин майдони билан Госпиталь бозори ўртасида ҳам юрадиган бўлди.

1907 йил 5 сентябрда Бельгия акционер жамияти билан Тошкентда трамвай юргизиш бўйича шартнома тузилди. Шу кундан конка ўрнига электр трамвай юргизиш тадбирлари кўрила бошланди.

Тошкент кўчаларида электр қуввати билан юрадиган трамвайнинг пайдо бўлиши жуда катта янгилик эди. Трамвай конкага қараганда жуда устун эди. Конкани тортувчи отлар тез-тез чарчаб қолар, отлар жуда нари-си билан бир ойда мутлақо қўшишга ярамай қоларди. Бунинг устига конка анча секин юрарди. Сирли қувват билан ҳаракатга келадиган, 50—60 одамни бемалол манзилга етказадиган бу тез юрар трамвай кўпчилик учун бир мўъжиза бўлди.

Тошкент трамвайи тарихи ўзбек халқининг революцион тарихи билан ҳам чамбарчас боғлиқдир. 1917 йилларда трамвай ишчилари орасида Уваров, С. И. Серов, С. Қориев, Ч. Мирзабоев,

Трамвай йўлларини узунлиги 1923 йилда 39 километрга етди, 60 та трамвай вагонлари пойтахт аҳолисига хизмат қилиб, 11.607 минг пассажир ташиди.

1926 йилда Ленинград «Красний Путиловец» заводидан биринчи марта 22 та янги вагонлар олинди. Тўрт йилдан кейин бу вагонларнинг сони 87 тага етиб, уларда ташилган пассажирлар сони, эса 62.800 мингтага етди.

1940 йил трамвай хўжалигида бурилиш йили бўлди. 208 та трамвай вагонлари 216,400 минг кишининг узоғини яқин қилди. Улуғ Ватан уруши йилларида шаҳарнинг барча меҳнаткашлари қатори Тошкент трамвайчиларининг зиммасига ҳам катта вазифалар юклатилди. Улар пойтахтимизга кўчириб келтирилган саноат корхоналарининг оғир молларини юкли вагонлар орқали белгиланган ерга элтиб турдилар. Ватан мудофааси учун зарур бўлган юкларни ташишда ҳам кундузни тунларга улаб хизмат қилдилар.

Трамвайчилар коллективи урушдан кейинги йилларда ҳам кўп ишлар қилди. 1947 йилдан бошлаб коллектив ишчилари ва хизматчилари кучи билан троллейбус юргизилди. Биринчи троллейбус маршрути Вокзал — Ҳадра (ҳозирги Комсомол майдони) бўйлаб ҳаракат қилди. Ўн йилдан кейин машиналарнинг сони 82 тага етди, уларда ташилган пассажирлар сони эса 65 миллиондан ошди.

Бугунги кунда шаҳримиздаги электр транспортининг имкониятлари бутунлай ўзгача. 225 километр трамвай йўли ва 185 километр троллейбус линияларида янги типдаги комфортабелли вагонлар ҳамда троллейбуслар гуриллаб юрибди. 1923 йилда 11,5 миллион йўловчига хизмат кўрсатилган бўлса, 1973 йилда 219 миллион йўловчининг узоғи яқин қилинди. Ярим аср мобайнида қўлга киритилган муваффақиятлар электр транспорт хизматини янада юксалтириш учун яхши замин бўлди.

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Коммунистик партияси, шаҳар ижроия комитети кейинги 8 йил мобайнида шаҳар электр транспортини ўсишига эътибор берди. Трамвай-троллейбус хўжалигини ривожлантиришга 35 миллион сўм сарфланди. 110 километр трамвай йўли, 80 километр троллейбус линияси бунёд этилди, 54 километрли трамвай йўллари қайта реконструкция қилинди. Вокзал даҳасида «Тошсовет 50 йиллиги» номли вагон-ремонти заводи, янги трамвай депоси ва 16 та ёрдамчи станция фойдаланишга топширилди. 365 та тез юрар трамвайлар, 316 та юмшоқ ўриндиқли троллейбуслар олинди. 13 та трамвай ва еттита троллейбус маршрути ишга туширилиб, аҳолига қулайлик яратилди.

1 Май байрами арафасида Тошкент трамвай-троллейбус бошқармаси коллективи орасида хушхабар тарқалди. СССР Олий Совети Президиумининг Фармонига мувофиқ шаҳар электр транспортини юксалтиришга баракали ҳисса қўшган бир группа социалистик мусобақа ғолиблари орден ва медаллар билан мукофотланди.

1-троллейбус депосининг моҳир ҳайдовчиси Клавдия Ускова «Октябрь революцияси» ордени билан, 2-троллейбус депосининг ҳайдовчиси Хайрулла Рўзиев, 2-трамвай депосининг ҳайдовчиси Ксения Рожкова, энергия хўжалиги хизматининг монтёри Муҳиддин Юнусов, 1-трамвай депосининг миллионер ҳайдовчиси Айса Ҳошимов Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан, вагон-ремонти заводининг ҳайдовчиси Саидазим Оқилхонов, 1-троллейбус депосининг слесари Виктор Шляхов «Ҳурмат Белгиси» ордени билан, йўл хизмати ишчиси Каримжон Маҳмудов «Шавкатли меҳнати учун» медали билан мукофотландилар. Булар шаҳар трамвай-троллейбус бошқармасининг машъал ишчиларидир, уларнинг кўпчилиги ҳозир келаси йил ҳисобига меҳнат қилишаяпти.

Шаҳримиз электр транспорт истиқболи янада порлоқ. 1974—1975 йилларда Қорақамиш, Чилонзор, 2-Шимолий-Шарқ массивлари томон янги троллейбус ва трамвай маршрутлари очилади. 50 та янги троллейбус, 50 та трамвайлар олиниб, аҳоли хизматига бириктирилади. Бундан ташқари қўшалоқ прицепли вагонлар сонини орттириш билан бирга диспетчерлик хизмати яхшиланади. Бу йил трамвайлар билан 142,8 миллион йўловчи, троллейбус билан эса 79 миллион йўловчи ташилади.

Забардаст беш йилликнинг тўртинчи йилида коллектив зиммасида ана шундай масъулиятли вазифалар бор .Бу юксак вазифаларни бажаришда бирдамлик, ҳамжиҳатлик, ихлос ва эътиқод билан меҳнат қилиб келаётган шаҳар электр транспортчилари Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг олтин тўйини ёруғ юз билан кутиб олишга қатъий аҳд қилганлар.

Ф. АБДУРАҲИМОВ,
кўп нусхали «Мотор» газетаси редактори.

•*Коммунистлар ишлаб чиқаришда*

ИШЧИЛАР ОИЛАСИ

«Дарахт бир ерда кўкаради» деган халқ нақли Шароф акалар оиласига жуда тўғри келади.

Инсон қандай касбни эгалламасин, унга астойдил меҳр қўйса, касбидан фахрланса, албатта эл-юрт эътиборини қозонади. 1942 йили ўрта мактабни битирган Шароф яхши ниятлар билан «Ўзбексельмаш» заводига қадам қўйди. Ҳали завод ишлари билан таниш бўлмаган, лекин ҳамма нарсани билишга қизиқувчан ёш йигитга кекса ишчилар бажонидиллик билан ҳунар ўргата бошладилар.

— Заводга келганимда Улуғ Ватан урушининг энг оғир дамлари эди. Корхонамиз, айниқса бизнинг цехимиз ишчилари фронт буюртмаларининг ўз вақтида бажарилиши ҳар биримизга боғлиқ эканлигини яхши тушунишарди. Шунинг учун ҳам вақт билан ҳисоблашмай ишлардик. Ўшанда техника воситалари етишмасди. Мана энди янги техникалардан самарали фойдаланмоқдамиз, меҳнат шароитларимиз анча енгиллашди, иш унумимиз янада ортди,— дейди 8-цех мастери Шароф Қосимов.

Шароф ака ўтган 32 йил ичида 8-қуюв цехида ўсди, у ердаги ҳамма иш жараёнларини пухта ўзлаштириб олди. Шунинг учун ҳам цехнинг бирор участкасида иш оқсаб қолса дарров Шароф ака ёрдам қўлини чўзиб дарҳол ўша участкада бурилиш ясайди.

Биз Шароф аканинг шогирдларини санаб ўтирмаймиз. Цехга келган ёшлар ундан таълим олмасдан, мустақил иш бошламайдилар, — дейди цех бошлиғи Ю. А. Иваненко.

Заводнинг 8-қуюв цехи илғор коллектив саналади. Корхона кўчма Қизил байроғини ўтган йили ва бу йил ҳам ўз қўлларида сақлаб келаётганликлари ушбу фикримиз далилидир.

Цехнинг Шароф ака бош бўлган 65 кишилик коммунистик меҳнат зарбдорларидан иборат смена аъзолари кунлик топшириқларини ортиғи билан бажариб, барчанинг таҳсинига сазовор бўлишяпти.

Маълумки, бу цехда завод ва республикамиздаги қишлоқ хўжалиги машиналари ишлаб чиқарадиган корхоналарни сифатли қуймалар билан таъминлашдек масъулиятли вазифа бажарилади. Биргина Шароф ака сменаси ҳар ойда 420 тонна чўян ишлаб чиқармоқда. Улар шу йилнинг ўтган ойларида 6 тонна қўшимча маҳсулот тайёрлашди. Илғор ишчи сменаси шу йили 25 тонна чўян, 35 тонна кокс, 65 минг киловатт-соат электр энергияси тежаб қолиш учун курашаяпти.

Шу кунларда Шароф Қосимов сменаси республикамизнинг олтин юбилейини муносиб кутиб олиш йўлида астойдил меҳнат қилмоқда. Унинг шогирдларидан ўнлаб ишчилар 1975 — 1976 йил ҳисобига меҳнат қилишяпти. Шулардан Ж. Мирсодиқов, М. Мирзоҳидов, А. Абдуваҳобов, Ф. Ҳусаинов кабилар кунлик нормаларини 160—170 процентга етказиб адо этаяптилар.

Жонкуяр коммунист Шароф ака изланувчи ихтирочи ҳамдир. Унинг 10 дан ортиқ таклифлари ишлаб чиқаришга жорий қилиниб, ундан йилига 50 минг сўмдан зиёд фойда кўрилмоқда.

Бир ерда, бир цехда 32 йил ишлаш учун кишида пўлат ирода, касбга муҳаббат бўлиши керак. Ана шу хислатларнинг ҳаммаси ветеран ишчида намоён. Меҳнат қилган элда азиз, деганларидек, катта мастер, ихтирочи коммунистнинг ҳалол меҳнатлари муносиб тақдирланди. У Ленин ордени кавалери. Уч медаль, Ўзбекистон ССР Олий Советининг Президиумининг фахрий ёрлиқлари ҳам унинг узоқ йиллик самарали ишларига берилган баҳодир.

Ш. Қосимов оиласини ҳақли равишда ишчизодалар оиласи деб айтиш мумкин. Унинг турмуш ўртоғи Е. Қосимова қуюв цехида тақсимловчи, ўғли В. Қосимов шу ерда фрезерчи, келини Н. Қосимова конструкторлик бюросида ишлаб, оталари изидан бораётирлар.

Бир оиладан 4 кишининг бир заводда узоқ йиллар фидокорона ишлаб келаётгани, ишчи деган шарафли номни эъзозлаётганининг ўзи ҳар қанча таҳсинга лойиқдир.

С. СУЛТОНОВ.

«Юлдуз» фирмасининг тикувчилар коллективи кенг халқ истеъмоли маҳсулотлари ишлаб чиқаришни янада кўпайтириш, тўққизинчи беш йилликнинг аниқловчи йили топшириқларини муддатидан илгари бажариш борасида унумли меҳнат қилаяптилар. Корхонанинг кўпгина ишчилари беш йиллик топшириқларини тўрт йилда бажаришга аҳд қилишган. Бу фотолавҳада сиз ана шундай ташаббусга қўшилган фирманинг илғор чеварларидан (чапдан-ўнгга) Надежда Стамакозста ва Нина Сафронова ўртоқларни кўриб турибсиз. М. Нуриддинов фотоси.

«САНИТАР» ПОЛИМЕР

Ҳар бири бирон фойдали касбидан фарқ қилувчи полимерлар оиласида Новосибирск химиклари таклиф этган полиоксиэтилен даставвал «санитар» бўлиб шуҳрат қозонди. У сувда эригач, ундаги саноат оқиндиларининг ҳатто энг майда аралашмаларини ҳам ҳеч қолдирмай «суриб кетади». Полимер коксланадиган кўмирни сув билан саралашда ҳам қимматли модда бўлиб чиқди. Катка саралаш фабрикаси системасида айланувчи сувда шу полимер қўшилди. Кўмирнинг нобуд бўлиши ва ишлаб чиқариш ҳаражатлари бир йилда миллион сўм қисқарди. Янги полимернинг целлюлоза — қоғоз саноатида, рангли металлургияда, бошқа соҳаларда истиқболи порлоқ.

Полиоксиэтиленни Ленинград «Пластполимер» илмий ишлаб чиқариш бирлашмасининг Новосибирск филиали мутахассислари яратдилар. Уни саноат кўламида ишлаб чиқариш технологияси ишлаб чиқилиб бўлди. Ташқи муҳитни қўриқлаш борасидаги таклифлар область конкурсида бу иш биринчи мукофот билан тақдирланди.

(ТАСС мухбири).
Новосибирск.

•*Факт ва шарҳ*

Пишиқчилик мавсуми

◆ ЙИГИРМА ХИЛ ШАРБАТ ◆ ИККИ ЮЗ НОМДА ◆ ЎТГАН ЙИЛДАГИДАН 20 МИНГ КЎП ◆ БИР МАВСУМДА — 443 МИНГ БАНКА КОНСЕРВА.

Ўзбекистон консервачилари ёз мавсумини қулупнайни қайта ишлаш билан бошлаб бердилар. Заводларнинг поток линияларидан ҳозирнинг ўзидаёқ юз минг банкадан зиёдроқ хушбўй мураббо, жем, пюре ва шарбат чиқарилди. Консерва заводларининг ишчилари мавсумнинг бошидаёқ планнинг бажарилишига салмоқли ҳисса қўшиб қўйдилар. Бунга қулупнай ҳосили мўл бўлганлиги туфайли эришилди. Консерва заводларининг ишчилари ана шу маҳсулотлардан бу йил топшириқда кўзда тутилганидан бир ярим баравар кўпроқ, 360 минг банка етказиб беришга аҳд қилдилар.

Бу хабарни «Узконсервтрсет» бошқарувчиси Аброр Иброҳимович Қосимхўжаев шарҳлаб бундай деди:

— Республика заводлари янги мавсумда қарийб икки юз номдаги закуска, тушлик таом ва десерт таомлар таклиф этишади. Бу консервалар орасида томат шарбатидаги тоғпиёз, маринад қайладаги қовурилган гаримдори, помидордан тайёрланган икра, беҳи нектари, хурмо пюреси, тарвуз шарбати, дўлана мевасидан ҳозирланган компот ҳамда кўпдан-кўп маҳсулотлар бор.

Бу йил шарбатлар тури кўп бўлиб, йигирма хилдан ортади. Бу ичимликлар беҳи, ўрик, зирк (барбарис), анор, узум, олча, шафтоли, олхўридан тайёрланган. Бу йил мавсумда магазинларнинг пештахталарига бир юз ўн бир миллион банкадан кўпроқ шундай ичимликлар етказиб берилади. Харидорларнинг илтимосига кўра, мева коктейлларининг шарбатлари турлари кўпайтирилди: олма-беҳи, узум-олма, сабзи-узум ва сабзи-олма шарбатларининг тури кўпайди.

Ўзбекистон консервачиларининг «фирма таоми» — томат пастаси бу йил бултургига нисбатан йигирма миллион банка кўп чиқарилади. Мамлакатда ўзининг сифатли мазаси жиҳатидан энг яхши ҳисобланган бу тамаддиқ Давлат сифат белгисини олишга сазовор бўлди. Ғазалкент заводи коллективи ана шу маҳсулотга беш бурчакли эмблемани қўйиш ҳуқуқига биринчи бўлиб муваффақ бўлди. Мамлакатнинг барча жойларига ва чет элларга Ўзбекистондан томат паста жўнатилмоқда.

Республика заводлари бу йилги мавсумда ҳаммаси бўлиб 433 миллион банка консерва ишлаб чиқаришни мўлжалламоқдалар. Бу бултургидан 61 миллион банка кўплик қилади. Янгидан иккита цехни ҳамда саккизта поток механизациялаштирилган линияни ишга тушириш ҳисобига маҳсулотни ана шундай кўп ишлаб чиқаришга муваффақ бўлинади.

Ҳозир заводларда «Баҳор» салати, консерва қилинган ва зираланган кабачкалар, шунингдек бақлажон икраси чиқаришга тайёргарлик бошланди.

Ўзбекистон консерва заводларининг коллективлари беш йилликнинг белгиловчи тўртинчи йилида ўз зиммаларига юксак мажбуриятлар олишган. Улар бу йил мавсумда 30 миллион 800 минг банка тамаддиқ қилинадиган, тушлик таом бўладиган ва десерт консервалари етказиб беришни мўлжаллашмоқда.

В. ШЕВЦОВ,
ЎзТАГ мухбири.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

ТИНЧЛИК ИШИГА ҚЎШИЛГАН ҲИССА

БАҒДОД. Ироқ пойтахтида жаҳон тинчлик ҳаракатининг 25 йиллигига бағишланган оммавий митинг ўтказилди. Бу митингда Араб Социалистик уйғониш партияси маҳаллий раҳбарлигининг аъзолари, Ироқ Компартияси Марказий Комитетининг аъзолари, министрлар ва мамлакатдаги таниқли жамоат арбоблари қатнашди.

Араб Социалистик уйғониш партияси маҳаллий раҳбарлигининг аъзоси, Ироқ тараққийпарвар миллий ватанпарварлар фронтининг бош секретари Наим Ҳаддад ўз нутқида бундай деди: бутун жаҳондаги тинчлик ҳаракати халқларнинг урушга, агрессияга, империализмга янги мустамлакачилик ва ирқий камситишга, қарши курашида муҳим роль ўйнади ва ўйнамоқда. У айтдики, тинчликсевар кучларнинг ўтган йил куз фаслида Москвада бўлиб ўтган жаҳон конгресси тинчлик учун ва жаҳондаги миллий озодлик ҳаракати билан бирдамлик учун курашаётган халқларнинг буюк анжумани бўлди. Н. Ҳаддад жаҳон тинчлик кенгаши Исроилнинг агрессив босқинчилик сиёсатига қарши араб халқлари томонидан олиб борилаётган ҳаққоний курашни қўллаб-қувватлашга катта ҳисса қўшаётганлигини таъкидлади.

Шундан кейин сўзга чиққан Ироқ Республикаси тинчлик ва бирдамлик миллий кенгашининг бош секретари, давлат министри Азиз Шариф қуйидагиларни таъкидлаб ўтди: мамлакат раҳбарлари тинчлик йўлидаги ҳаракатга катта эътибор бермоқдалар ва миллий кенгашнинг жаҳон тинчлик кенгаши билан ва бошқа халқаро демократик ташкилотлар билан алоқаларини кенгайтиришга ҳар жиҳатдан кўмаклашмоқдалар.

Митинг қатнашчилари жаҳон тинчлик кенгаши номига телеграмма юбордилар. Улар бу телеграммада жаҳон тинчлик кенгашининг ер юзида тинчликни мустаҳкамлаш соҳасидаги фаолиятига юксак баҳо бердилар. (ТАСС).

ВОДОПРОВОД ИШЛАМАЯПТИ

СТОКГОЛЬМ. Швециядаги Питео шаҳрининг аҳолиси бир неча кундан сўнггина шаҳар водопроводидан сув ича олади. Сув тозалаш станциясида ичимлик сувни хлорлайдиган аппарат икки кеча-кундуз мобайнида ишламади. Аппаратнинг ишламаётганлиги ўз вақтида аниқланмаган эди. Бактериялар билан заҳарланган сувни истеъмол қилиш натижасида 5 мингдан ортиқ киши касал бўлди. Водопровод системасини батамом тозалаш учун бир неча кун вақт сарфланади.

(ТАСС).

Солсберидан хабар қилишларича Жанубий Родезиянинг мудофаа министри Хаумэн мамлакатдаги 25 ёшдан 35 ёшгача бўлган барча ҳарбий хизматга яроқли кишиларни ҳарбий хизматга чақиришни шарт қилиб қўйди. Бу ҳолат ёрдамида 6 миллионлик Зимбабве халқи устидан ҳукмронликни кучайтириш ниятидалар.

СУРАТДА: родезиялик жазоловчиларнинг ҳарбий машғулот пайти.

Камера-Пресс — ТАСС фотоси.

ТИНЧЛИК ВА ДЕМОКРАТИЯНИ ҲИМОЯ ҚИЛИБ

БОНН. Немис Коммунистик партияси правлениесининг Дюссельдорфда бўлиб ўтган пленумида мурожаат қабул қилинди. Мурожаатда ГФРнинг Европадаги социалистик мамлакатлар билан муносабатларини юмшатиш ва янада ривожлантириш сиёсатини давом эттириш зарурлиги таъкидланади.

Вазифа, дейилади мурожаатда, ГФРнинг Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар билан тузган шартномаларини амалга оширишдан иборат. Антикоммунизм сиёсатига қарши қақшатгич зарба бериш, шунингдек, биринчи навбатда христиан — демократик иттифоқ — христиан социал иттифоқ теварагида бўлган совуқ уруш тарафдорларига қарши қатъий кураш олиб бориш лозим.

Немис Коммунистик партияси тинчликни мустаҳкамлаш, ишчилар синфининг социал ва демократик манфаатларига жавоб бера оладиган ГФР ҳукуматининг ҳар қандай янги қадамини қўллаб-қувватлайди, деб таъкидланади мурожаатда.

Немис Коммунистик партияси правлениеси нарх-наво, квартира ҳақи ҳамда транспорт ва коммунал тарифлар устидан назорат жорий этишни мурожаатда талаб қилади. Ҳарбий ҳаражатларни камайтириш, «радикал элементлар тўғрисидаги қарорни» бекор қилиш зарур, дейилади ҳужжатда.

(ТАСС).

«Оптимистлар» Исроилда

«Моше жуда мамнун» — Исроилда чиқаётган «Бизнинг мамлакатимиз» газетаси ана шундай ҳисоблаяпти. Бу газета собиқ москвалик Моисей Фельдман Исроилда дуч келган «баъзи тартибсизликлар» ҳақида мақола босиб чиқарган эди. Фельдманнинг газета изоҳидаги бошдан кечирганлари қачондир машҳур бўлган «ҳаммаси яхши, гўзал маркиза...» деган ашулани эслатади. Келинг, яхшиси фактларга мурожаат қилайлик.

Моисей Фельдман Совет Иттифоқида «камситиш»га грифтор қилинди албатта. У пойтахтдаги мўйна ательесида ишлади, сўнгра мўйна фабрикасининг катта мастери бўлди. Бутуниттифоқ тўқимачилик ва енгил саноат сиртқи институтида ўқиб олий маълумот олди ва ниҳоят Бутуниттифоқ мўйна саноати илмий тадқиқот институтининг катта илмий ходими бўлди. Фельдман товаршунослик ва стандартлаш лабораториясига мудирлик қилди. Мўйна ишлаб чиқариш технологияси бўйича илмий диссертация тайёрлай бошлади. Лекин «мукофотларни тақсимлаш вақтида уни мунтазам равишда четлаб ўтишар эдилар!»

Шундай қилиб, Фельдман диссертациясини ҳам тамомламай, Исроилдан адолат ва бахт излашга киришди. 1972 йилнинг 6 ноябрида Моисей, ҳозир эса Моше хотини Эстер ва ўғли Бенцион билан биргаликда «аждодлар ери»га қадам қўйди. Улар аэропортнинг ўзидаёқ Кфар—Саба шаҳарчасида яшаш учун юборишларини сўрашди. Бу шаҳарчада Эстернинг кекса ота-онаси ва бошқа қариндошлари яшайди. Лекин янгидан келганларни «абсорбция маркази»га, карантин лагерига жўнатишди. Бу ерда тил ўргатиш баҳонаси билан муҳожирнинг фикрлаш тарзи ва унинг сионистлар давлати учун қанчалик кераклиги ўрганилди.

Шу жиҳатдан Фельдман ва оила «аъзолари» юқори баҳоланмади. Уларни қандайдир олис ерга жойлаштиришди. Бунинг устига йигирма йиллик иш стажига эга бўлган мўйначи катта илмий ходимга иш топилмади.

Кичкина Бенционнинг бошига бошқача қайғу тушди. Афтидан у маҳаллий мактабда «Давид пошо» ибодатини етарли тиришқоқлик билан куйлаб айтмаган бўлса керак синфдошлари таъқиб қила ва камсита бошлади. Ўқитувчи аёл Фельдманларни ёнига чақириб, унинг болалари руҳий касал эканлигини, унинг врач кўригидан ўтиши кераклигини айтди. Врач эса Бенцион мутлақо соғлому лекин таъсирланувчан ҳамда ҳаяжонланувчан деди. Шунинг учун уни илгариги мактабида қолдириб бўлмасди. Болани Кфар—Сабадаги бувисиникига олиб бориб қўйишди.

Моше қайнота ва қайнонасиникида бўш квартира борлигини билгач абсорбция министрлигини аризалари билан тўлдириб юборди. Ниҳоят Фельдманга Кфар—Сабадан турар жой бермасликларини қатъий қилиб айтишди. Моше ўғлини қайнотасиникида қолдириб бутун куч-қуввати билан иш қидиришга киришди.

У Тель-Авивдагиларга мурожаат қилди, фойдаси бўлмади. Машаққатли ойлар иш қидириш билан ўтди.

«У қора ишчи бўлиб ишлашга тайёр эди,— деб ёзади газета,— макарон ва колбаса фабрикаларига ўз хизматини таклиф қилди, лекин ишга жойлашаолмади... Ҳозир Моше уч ойдан буён Тель-Авивдаги тўқимачилик фабрикасида ишлаяпти. Вазифаси «товаршунос»лик.

Мошенинг хотини ҳам унинг ўзидек «оптимист». Москвадаги автомобиль ва йўл институтининг конструкторлик-механиклик факультетини тамомлаб чиққан бу аёл очдан ўлишига сал қолиб, «касбини ўзгартирди». У ҳозир жойларни топография суратига олиш вақтида бурчакни ўлчайдиган уч оёқли теодолитни уёқдан бу ёққа ташийди.

МАРК—ЭДЕЛЬБЕРГ
(АПН.)

Референдум якунлари

ҚОҲИРА. Бу ерда «Октябрь ҳужжати» юзасидан ўтказилган референдум якунлари эълон қилинди. Референдумда мисрликлардан 8 миллиондан ортиқ киши иштирок этди.

Миср Араб Республикаси ички ишлар министрлигининг эълон қилган баёнотида айтилишича, мамлакатнинг ҳозирги босқичдаги ички ва ташқи сиёсатининг асосий масалаларига бағишланган бу ҳужжатни референдумда қатнашган мисрликларнинг 99,95 проценти маъқуллаган.

(ТАСС).

Коммунистик меҳнат зарбдори Гадиятулла Алимуҳамедов шаҳардаги геология асбоб-ускуналари ремонти заводининг беш йилликни уч ярим йилда бажаришга аҳд қилган пешқадам токарларидан бири. Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллик олтин тўйи шарафига бу ишчи мунтазам равишда смена-ойлик топшириқларини 130—150 процент бажармоқда.

СУРАТДА: Г. Алимуҳамедов навбатдаги деталини тайёрламоқда.

М. Нурддинов фотоси.

ШАНБА ОҚШОМИ

ОЗ-ОЗ ЎРГАНИБ ДОНО БЎЛУР...

Ким билан қандай муомалада бўлиш тариқаси

Шоир Фирузий ўз набирасига қилган насиҳатида айтади:

Эй фарзанд, аввало душман орттирмасликка ҳаракат қил, мабодо бир киши душманинг эканини билсанг, хоҳ очиқ, хоҳ яширин равишда унинг андишасидан, ҳаракатидан доимо хабардор бўлиб тур, ғофил бўлма. Унинг назарида ўзингни ожиз ва қўрқоқ қилиб кўрсатма.

Эй фарзанд, душманингни кичик, кучсиз деб бепарво бўлма. Хусусан ўзингга яқин бўлмаган кишининг душманлигидан кўра кўпроқ яқин бўлган кишининг душманлигидан қўрқ. Чунки унинг қилган ишини бегона душман қила олмайди, у сенинг аҳволингни, сирингни билади, бегона эса билмайди. Сабр қил, душманларингни кўпайтирма, ҳақиқий дўстларингни кўпайтиришга ҳаракат қил.

Эй фарзанд, аччиғинг келган чоқда ўзингни бос, секинлик ва мулойимлик билан сўзлаш. Бировнинг юзига очиқ айта олмаган сўзингни у йўқ пайтда айтиб, ғийбат қилиб юрма. Ҳаргиз икки юзлик, мунофиқ бўлма. Икки юзлик кишидан йироқ бўл. Чақимчи одамдан эҳтиёт бўл, чунки чақимчининг бир соатда бузган ишини бир йилда ҳам тузатиб бўлмайди. Ҳар қанча улуғ ва муҳташам бўлсанг ҳам ўзингдан пастроқ одам билан уришма. Фисоғурс (Пифагор) ҳаким айтади: «Балолардан қутулишни истасанг, ўн ишни пеша қил. Ўзингдан зўр киши билан уришма, қўпол, сержаҳл одам билан олишиб, ўтирма. Ҳасадчи билан бир мажлисда бўлма, нодон киши билан мунозара қилма, синамаган киши билан дўст бўлма. Ёлғончи киши билан муомала қилма, бахил одам билан суҳбатдош бўлма, хотинлар билан бир ерда кўп ўтирма. Қизиққон, рашк қиладиган одам билан шароб ичма ва обрўингдан жудо бўлишни истамасанг, сирингни бировга айтма».

Эй фарзанд, агар бир одам сенинг айбинг, камчилигингни айтса, қабул қилиб, камчилигингни йўқотишга ғайрат қил.

Сенга эҳтиёжини арз этиб, келган кишини ҳеч бир камситма, балки ёрдам қилиб, уни зарурриятдан қутқаз. Ўзингдан кичикларга яхши муомала қил, уларга меҳрибон бўл, чунки кичиклар сенинг экинзорингдирлар, барча ишинг уларнинг ёрдами билан битади. Агар экинзоринг вайрон бўлса, тирикчилигинг қийинлик билан ўтади. Дўст ёки душманингга мурувватли бўл, ҳамманинг олқишига сазовор бўлишни истасанг, лутфу карам йўлини тут.

Омонатни эгасига топширмоқ баёнида

Бу пандимни эшит, фарзанд содиқ,
Билиб иш қил насиҳатга мувофиқ.
Сенга ким топшириб қўйса омонат,
Эсанг доно унга қилма хиёнат.
Хиёнатнинг йўлига қўймагил ком,
Халойиқ ўртасида бўлма бадном.

Эй фарзанд, агар бир киши сенга омонат топширмоқчи бўлса уни яхши сақлаб эгасига қайтаришга кўзинг етмаса, омонатни ҳеч бир қабул қилма. Агар омонатни қабул қилсанг, яхши сақлаб, эгасига саломат топшир, бу сенинг тўғрилигинг ва жувонмардлигингдан далолат беради.

Эй фарзанд, омонатни қабул қилиб, эгасига саломат топширгунингча сенга кўп ранж, машаққатлар етишади. Биринчидан, омонат эгаси сендан молини тўла-тўкис олгандан сўнг миннатдор бўлмай, қўйган омонатимни олдим бўлди, деб илтифотсиз кета бериши мумкин. У чоқда ҳамма чеккан машаққатинг зое ва бекор бўлади. Иккинчидан, омонат офатга учраб, қўлингдан кетса, ҳеч ким сенга ишонмайди, халойиқ олдида хиёнатчи деган ном чиқарасан. Учинчидан, инкор қилсанг, зўрлик билан сендан оладилар. Ундан кейин ҳеч бир киши сенинг тўғрилигинга, виждонли эканингга ишонмайди.

Эй фарзанд, сен бир кишига омонат қўйишни истасанг, у киши ҳам қабул қилса, орада кўнгилсиз воқеа чиқмаслиги учун омонатингни икки одил гувоҳ ҳузурида топшир. Биров сенга омонат топширса, у ҳам шундай қилиб топширсин. Омонатга хиёнат қилма, ростгўй бўл, олам моли ростгўйликка боғлиқдир.

Ваъдага вафо қилмоқ ҳақида

Вафо йўлида гар собит қадамсан,
Ки ҳеч вақт кўрмагайсан ранжу ғамсан
Будур пандим сенга, зинҳор, зинҳор
На аҳд этсанг, вафосин қилғил изҳор.

Эй фарзанд, қилган аҳдингга, ваъдангга вафо қил. Ваъдага вафо қилиш — жувонмард ва камол эгаларининг иши, мақташга лойиқ бўлган атоқли зотларнинг хислатидир. Юзи вафо холи билан безалган одам ҳамманинг кўнгил қушини ўз муҳаббати тузоғига илинтирмасдан қолмайди. Ваъдасига вафо қилмаган киши ўз обрўсини йўқотади.

Эй фарзанд, бир кишига ваъда берсанг, ваъдангга вафо қил. Оқил киши бажаришга кўзи етадиган ишга ваъда беради. Ваъда бериб қўйиб, уддасидан чиқа олмай шарманда бўлишдан ёмон нарса йўқ, шунинг учун кучинг етмаган нарсага ваъда берма.

Луқмон ҳакимнинг уч васияти

Луқмон ҳаким уч нарса ҳақида васият қилиб айтди:

— Ўғлим, шу уч васиятимга амал қил. Биринчиси: ёмон хотинга зинҳор сирингни айтма. Чунки хотин кишининг феъл атвори яхши бўлмаса, эри билан уришган чоқда унинг сирини ошкор қилишдан тоймайди. Иккинчи васиятим: ҳокимнинг хизматида бўлган кишилар билан ошно, дўст бўлма. Учинчиси: нокас одамдан қарздор бўлма.

Кўп вақт ўтмай Луқмон ҳаким вафот қилди. Ўғли отасининг уч васиятини синамоқчи бўлди. Бозордан бир қўй сотиб олиб, бир дўстининг уйида қўйни сўйди, пишириб, қопга солиб уйига келтирди, хотинига:

— Мен бир кишини ўлдириб, қопга солиб келтирдим, ҳовлимизнинг бир чеккасига кўмаман, зинҳор ҳеч кимга айтма деди. Ҳовлининг бир чеккасидан чуқур ковлаб, қўйни қопи билан кўмди. Эртаси кун ҳокимнинг бир хизматкорини уйга чақириб зиёфат қилди, тезда у билан қалин ошна бўлди. Кейин бир нокасдан бир неча олтин қарз олди. Бир неча кундан кейин хотини билан уришди. Хотин кўчага қочиб чиқиб:

— Эрим бировни ўлдириб, қопга солиб ҳовлимизга кўмиб қўйди. Энди мени ҳам ўлдирмоқчи,— деб дод-фарёд қила бошлади.

Бу воқеа ҳақида ҳокимга хабар бердилар. Ҳоким Луқмон ҳакимнинг ўғлини олиб келишга буюрди. Ҳалиги хизматчи Луқмон ҳакимнинг ўғлини ушлаб ҳоким ҳузурига олиб кетди. Луқмон Ҳакимнинг ўғли:

— Дўстим, мени қўйиб юбор, бошқа шаҳарга қочиб кетай, деб ҳарқанча ялинса ҳам қабул қилмади. Йўлда нокас йўлиқиб:

— Сени ўлдиргани олиб кетаётибдилар, пулимни бер, деб қарзини қистади. Ҳоким Луқмон Ҳакимнинг ўғлига:

— Бу нима қилганинг? Отанг ҳаким, олим, фозил бир киши эди. Шундай улуғ одамнинг фарзанди бўла туриб, жиноят қилишга уялмадингми?— деди. Луқмон ҳакимнинг ўғли қопга солиб кўмилган ўликни келтиришни ўтинди. Ҳокимнинг буйруғи билан одамлар бориб, қўй кўмилган чуқурни очиб, ўлик қўйни қопи билан кўтариб келтирдилар. Қопни очиб ўлик қўйни кўргач, ҳамма ҳайрон бўлди. Ҳоким бунинг ҳикматини сўради. Луқмон Ҳакимнинг ўғли отасининг уч васиятини синаб кўрмоқчи бўлганини айтиб, бутун воқеани бирма-бир баён қилди. У ерга йиғилган халқ йигитга таҳсин ва офарин айтдилар.

Ш. ЗУННУН тайёрлаган.

ПОМИР БЎЙЛАБ

Сайёҳнинг ён дафтаридан

«Помир» сўзининг маъноси — Дунё томи демакдир. СССРдаги энг баланд тоғ чўққилари Помирда жойлашган. Помир тоғининг асосий қисми Тожикистон республикасида жойлашган. Тоғнинг яйлов, дарё, водийлари денгиз сатҳидан 3000 метр баландликда туради. Помир тоғининг ўртача баландлиги денгиз юзасидан 6000—7000 метр баланд. Помир тоғи бир неча юз тизмалардан иборат. Бу системага Заолой, Пётр1, Дарвоз, Ванч, Язгулем, Фанлар Академияси, Муз кўл, Равшан, Алнчур, Шугнон, Шохдора, Ваҳон, Сарикўл тизмалари ва бошқалар киради. Тоғлар асосан сланец, мармар, гранит тошлардан иборат. Заолой тизмасининг ён бағирлари баландлиги 5000—7000 метр. Тоғда Корженевский музлиги мавжуд, узунлиги 19,5 км. Пётр I номли тоғ билан Фанлар Академияси номли тизма бирлашган ерда СССРнинг энг баланд чўққиси—Коммунизм чўққиси (7495 м) бор. Дарвоз тоғ тизмасининг узунлиги 200 км, эни 28—30 км, баландлиги 5000—5500 метр. Тоғ чўққиси қор ва музликдан ташкил топган. Тоғ водийларида 10—12 километр келадиган музликлар жуда кўп. Чашма булоқларнинг сони беҳисоб. Тоғ водийларида заранг, терак, тол, бодом, арча кўп учрайди. Ундан ташқари, тоғнинг кўп жойлари яйловлардан иборат. Қор ва музликларнинг кўпини тоғ тепасидан тушган гранит тошлар ва қалин чанглар қоплаб ётади.

Ванч тоғининг узунлиги 85 км, баландлиги — 4500 — 6000 метр. Тоғ тепасини абадий музликлар қоплаб ётади. Тоғнинг шарқида Революция чўққиси — (6974 м) жойлашган. Тоғда Федченко, Танимас, Язгулем музликлари мавжуд. Бу музликлар — бизнинг дарёларимизни сув билан таъминлаб туради.

Аличур тоғининг кўп ерлари яланғоч қоялардан, жарлик ва сойлардан, чуқур водийлардан иборат. Тизманинг жанубий ён бағрида музликлар йўқ. Лекин довонлар 4000—5000 метр баландликдан ўтган. Бу эса юришда ноқулайликлар туғдиради.

Шу тоғлардан Ўш—Хорог йўли ўтади... Баланд довон йўллари инсон хизматида. Йўллар орқали маҳаллий аҳолига озиқ-овқат, саноат маҳсулотлари, техника ва бошқалар келтирилади.

Ш. ЭРГАШЕВ.

Ғиёсиддин ЖАЗОИРИЙ.

Ўсимликлар тили

БОҒ НАВРЎЗГУЛИ

Менинг гиёҳим бир метрдан икки метргача ўсади. Эрон дорисозлари мени мойчечак гулининг бир тупи деб биладилар. Чунки, мойчечакдаги барча хислатлар менда ҳам мавжуддир. Танамни дамлаб ичсалар, тумовни йўқотишга ёрдам бераман. Мени эзиб олинган шира қон оқишини тўхтатади.

Дамланган гулим эса, чангак ва сариқ касалига қарши даводир. Нафас қисишига қарши ҳам фойда қилади. Ҳашаротлар менинг гиёҳимдан қўрқишади. Агар гиёҳимни ҳашарот кўп жойга сочиб қўйсалар, барча ҳашаротлар қочиб кетади.

Форсчадан
Маҳмуд ҲАСАНОВ
таржимаси.

Маршрут узайтирилди

3-автопарк маъмурияти пассажирларнинг талаб ва эҳтиёжларини синчиклаб ўрганмоқда. Маршрутлар йўловчилар оқимини тўғри ҳисобга олган ҳолда қўйилмоқда. Яқинда «Хадра — 2-Қорақамиш массиви» оралиғида қатнайдиган 38-автобус маршрути узайтирилди. 38-автобус эндиликда Қорақамиш — Хадра, Фурқат ва Ўзбекистон кўчалари бўйлаб «Коммунист» кўчасидаги автостанциягача қатнамоқда.

Янгиликдан хабарингиз борми?

Жуда қизиқ китоб экан-а...

И. Хонкелдиев фотоэтюди.

Қулайликлар адреси:

МАШИНА КЕРАК БЎЛСА

Сиз янги квартирага кўчмоқчисиз. Бироқ уй-рўзғор анжомларини ташишга транспортингиз йўқ. Бундай вақтда сиз 33—29—75, 33-18-27 номерли телефонлар орқали автотранспортга буюртма беришингиз мумкин. Тошкент область транспорт агентлиги сизни транспорт воситаси билан таъминлайди. Қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини Тошкент области районларидан шаҳар бозорларига келтиришда ва бозордан уйга ташишда ҳам улар сизга яқиндан ёрдам беришади. Шунингдек, бу агентлик машиналаридан мебель ва уй-рўзғор буюмларини комиссион магазинларга элтишда ҳам фойдаланишингиз мумкин. Уй-рўзғор буюмларини, мебелларни ташишда ихтисослаштирилг а н машиналар ва малакали юкчилар хизматингизда бўлади.

Ўтган йили ёзда мен врач маслаҳатига кўра озишга қарор қилиб парҳез тутдим. Бу парҳез ойига беш килограмм озиш кафолатини берарди. Парҳез бир пиёла чой ёки қандсиз қаҳвадан иборат эди. Иккинчи нонуштада эса қайнатилган тузсиз гўшт, эллик грамм пишлоқ ёки жиндай қатиқ тановул қилиш керак эди. Тушлик ҳам худди ана шу овқатларнинг ўзидан иборат. Бунинг устига суткасига ярим литрдан кўп суюқлик ичмаслик талаб қилинарди.

Биринчи куни ҳаммаси кўнгилдагидек бўлди. Дармонсизликдан силлам қуриб, икки марта ҳушдан кетган бўлишимга қарамай мен ҳар ҳолда кечгача чидаб бердим. Кечки соат саккизларда тамом ҳолдан тойган, лекин ўзимдан мамнун ҳолда уйқуга кетдим.

Эртасига хотиним нонуштага тухум еяқолгин, бу ҳеч зарар қилмайди, деб қистай бошлади. Бу борада хотиним тажрибалироқ бўлгани учун (у неча мартalab озишга уриниб кўрган-да!) мен кўндим.

Тушлик пайти бир ошнамни учратиб қолдим. У ўзимни ўзим алдаб юрганимни тўғридан-тўғри ва қатъийлик билан таъкидлади.

— Гўштда картошкага қараганда ёғ кўп бўлади,— деди у,— Менинг врачим хоҳлаганча ёғсиз картошка ейишга рухсат берган. Мен ҳаммавақт дўстларимнинг маслаҳатларига қулоқ солиб келганман. (Бу ошнам эса биржада миллион доллар ишлаб олган). Шунинг учун обдон картошкага тўйиб олдим.

Кечқурун таниш винофурушникида овқатланишга тўғри келди. Овқат еяётганимизда вино ичмайман, деб шама қилувдим, унинг жони ҳалқумига келди. Ошнам вино овқатнинг ҳазм бўлишига ёрдам беришини жуда ишонарли қилиб исботлаб берди. Овқат нормал ҳазм бўлганда ёғ тўпланмас экан. Демак, жуда соз— мен ажойиб бургунд виносидан бир шишани бўшатиб ташладим.

Кейинги куни ишлар жуда силлиқ кетди. Бир ошнамнинг ошнасининг айтишича бир чой қошиқ қаймоқ калорияси жиҳатидан бир чой қошиқ шакардан уч баробар юқори турар экан. Шу сабабли мен қаҳвага одатдагича қаймоқ эмас, балки икки қошиқ шакар солиб ичиб юбордим.

Тушлик пайтида столда бирга ўтириб қолган хушфеъл хўранда тузсиз гўшт ейиш ғирт тентаклик, деди. Чунки тузнинг йўқлиги организмдаги сув миқдорини камайтириб юбораркан. Сув ёғ эмас, таъкидлади у.

Учинчи бир ошнам озишнинг энг яхши ва янги йўли — хамир овқатлардан бошқа таом емаслик эканлигини уқтирди. Унинг поччаси шу йўл билан 40 килограмм озибди. Мен хамирдан қилинган спагеттини жуда яхши кўраман. Шунинг учун ҳам шу заҳотиёқ ошнамнинг поччаси тўғри йўл тутганига (албатта, у бунчалик озгач, тирик қолган бўлса) ҳеч бир шубҳаланмай бир тарелка спагеттини пакқос туширдим.

Кечқурун хотиним таниш сартарошнинг муҳим кашфиёти ҳақида гапириб қолди. Маълум бўлишича, омар, креветка ва краб сингари қисқичбақалар озишга ёрдам берар экан. Булардан қайси бирини яхши кўришимни эслай олмагани учун хотиним унисидан ҳам, бунисидан ҳам, учинчисидан ҳам келтирибди.

Айтишларича парҳезнинг тўртинчи куни энг оғир кун бўлармиш. «Агар шу куни бардош бера олсанг у ёғи хамирдан қил суғургандай осон бўлади».

Ҳарқалай мен нонуштада қисқичбақадан тайёрланган салат, қуймоқ, қовурилган жўжа ва пишлоқ еб чидаш беришга муваффақ бўлдим. Дарҳақиқат, бу машаққатли кун бўлди. Эҳтимол, бу кун уч бутилка парҳез виноси ичганим туфайли эсимда қолгандир.

Мен ҳозиргача парҳезга риоя қилиб келаяпман. Деярли ҳар куни бирга овқатланса бўладиган янги-янги кишиларни учратаяпман. Уларнинг ҳар бири парҳез ҳақида ўз тушунчасига эга. Мен эса уларнинг маслаҳатларини мамнуният билан тинглайман. Ҳа, сўзсиз, дўстлар керак. Агар менга маслаҳат берадиган кишилар бўлмаганда, билмадим шунча узоқ вақт парҳез қила олармидим...

Арт БУХВАЛЬД,
АҚШ.

Русчадан
Б .ШАРИПОВ
таржимаси.

КАРАМ

Карам икки йиллик ўсимликлардан ҳисобланиб, карамлар оиласига мансуб. У қадим замонлардан бери шифобахш озиқ-овқат ҳисобланади. Абу Али ибн Сино унинг ҳ и к матларини шундай тавсифлайди: «Карамнинг қайнатмаси бошнинг қасмоғига фойда қилади.' Карам шираси бурунга юборилса мияни тозалайди: (Тиб қонунлари 2 том 338-бет).

Халқ медицинасида карам совуқ таомлардан ҳисобланиб, хафақон, томир, бош оғриғи, уйқусизлик, камқувватлик, ичак, оғиз, томоқ оғриғи каби дардларни даволашда ишлатилади. Карамнинг таркибида С витамини, қанд, азотли моддалар, кислоталар, клетчаткалар, минерал тузлар ва микроэлементлар мавжуд. Булар киши организми учун фойдалидир. Шу туфайли ер юзининг кўп мамлакатларида карам севиб истеъмол қилинади. Юнон файласуфи Пифагор «Карам шундай бир сабзавотдирки, уни тановул этиб турган киши доим бардам, хушчақчақ ва руҳи шод бўлади»,— дейди. Рим давлат арбобларидан бири Катон карамни шундай деб таърифлаган: «Карам сабзавотлар ичида энг сарасидир. Уни хомлигича ҳам, пишириб ҳам еявер. Агар хомлигича ейдиган бўлсанг сиркага ботириб е, яхши ҳазм бўлади».

М. ТУЙЧИЕВ.

Сўраган эдингиз...

Қарз шартномаси

Ҳурматли редакция! Турмушда киши бир-биридан қарз олишига тўғри келади. Шундай ҳолларда қарз шартномаси қандай тузилади? Шу ҳақда газетангизда материал ўқишни истар эдик.

Н. ҚУЗИЕВА,
Н .БУРОНОВА,
хизматчилар.

ЎзССР Гражданлик кодексида қарз шартномаси ҳақида шундай дейилади: «Қарз шартномаси бўйича бир тараф (қарз берувчи) иккинчи томон (қарз олувчи) эгалигига ёки оператив равишда бошқаришга пул, сон, оғирлик ёҳуд бошқа ўлчов бирлиги билан белгиланган нарсани топширади. Қарз олувчи эса, олган пулини ёнинки буюмнинг хили, сифати ва миқдорига баравар бўлган нарсани шартномада кўрсатилган муддатда, агар у кўрсатилмаган бўлса, кредитор талаб қилган вақтда қайтаришга мажбурдир. Қарз шартномаси пул ёки ашёларнинг топширилиш пайтидан эътиборан тузилган ҳисобланади. Агар тарафлар олиш-сотиш муомаласидан, мулк ижараси ёки бошқа асосдан келиб чиқадиган ҳар қандай насияни қарз мажбурияти шаклига айлантирган бўлсалар, бу ҳолда қарз шартномасидаги қоидалар татбиқ қилинади.

50 сўмдан ошиқ қарз шартномасини давлат нотариал идоралари ходимлари, улар ташкил этилмаган аҳоли пунктларида шаҳар, район, посёлка, қишлоқ Советларининг ижрокомлари тасдиқлайди. Қарз шартномасини тасдиқлаш ҳақида мурожаат қилаётган шахсларнинг ким эканлиги унинг паспорти ёки бошқа тасдиқловчи ҳужжати бўйича аниқланади. Тасдиқлаб бериш учун тақдим этилаётган шартнома нотариал идора ходимининг ҳузурида имзоланиши ёки уни имзолаган шахсларнинг ўзлари ҳозир бўлиши талаб қилинади.

Агар шартнома тузувчиларнинг жисмоний камчилиги, касаллиги сабабли конторага кела олмаса, уларнинг илтимосига кўра, шу шахс турган жойда бажарилади. Бетоблиги ёки бошқа сабаблар билан имзолай олмасалар, уларнинг номидан бошқа унга яқин шахс имзо чекиши мумкин. Лекин бу ҳақда шартномада кўрсатилиб қўйилади.

Қарз шартномаси икки нусхада тузилиб, унда тузилган жойи, вақти, уни тузувчиларнинг фамилияси, исми, отасининг исми, турар жойи, ким-кимдан қанча муҳлатга неча пул олгани кўсатилади. Шунингдек, қарз тўланадиган ери, қарздор қарзини тўлашга мажбурлиги бирма-бир кўрсатилган бўлади. Қарз берувчи эса, омонатини белгиланган муҳлатда олишга, агар қарздор уни муддатида узолмаса, қарз берувчи ундириш учун даъво қилишга ҳақлилиги, шартнома тузиш учун кетган ҳаражатларни ким тўлаганлиги айтилган бўлади. Шартноманинг биринчи нусҳаси сақланадиган жойи, иккинчи нусҳаси қарз берувчига берилганлиги аниқ ёзилган, равшан баён қилинган бўлиши керак. Агар унга тузатиш ёки қўшимча киритилган бўлса, ҳужжат тузувчилар томонидан келишилган ва ундаги рақамлар ва муҳлатлар камида бир марта сўз билан ёзилган бўлиши лозим».

Э. БОЗОРОВ,
Куйбишев район Давлат нотариал конторасининг консультанти.

Қувноқ сайрлар

Бир рашкчи аёл эрига деди:

— Бирор чиройли аёлни кўрсанг уйланганингни ҳам дарров унутиб қўясан-а?

— Аксинча, ўша пайтда уйланганим эсимга тушади.

* * *

— Жаноб Швиндель, бундан ярим йил олдин сиздан сотиб олган тилла соатим уч ойга ҳам бормай бузилди. Сиз бу соатни «бир умрга етади» деган эдингиз-ку.

— Тўғри, лекин сиз ўшанда кўзимга касалдай кўринган эдингизда!

* * *

— Сизнинг кранингиз бузилиб қолдими? — сўради уста.

— Йўқ, бизнинг кран жойида!— жавоб берди аёл.

— Қизиқ, шу ерда Кунце оиласи турадими, ахир?

— Кунце оиласими? Уларнинг бу ердан кўчиб кетганига ярим йилдан ошди.

— Тавба, устани чақиришади-ю, кутмасдан дарров кўчиб кетишганини қаранг!

* * *

— Эрингизнинг бод касали борми ёки ревматизми? Радиокарнай олдида эгилиб турибди?

— Йўқ, эримнинг бошлиғи радиодан гапиряпти.

Немисчадан
М. БОЗОРОВ
таржимаси.

АЖОЙИБОТЛАР ОЛАМИДА

Ғарбий Берлин ҳайвонот боғида сенсация юз берди. Бу ерда денгиз филчаси дунёга келди. Бундай ҳодисалар жуда кам учрайди. Шунинг учун ҳам кўнгилсиз ҳодисалардан асраш мақсадида чақалоқни онасидан ажратиб, уни инсон ҳимоясига топширишди. Яқинда бир ойлик бўлган 60 фунтлик чақалоқ ўзини жуда яхши ҳис қилаяпти. У кунига уч марта маза қилиб, сут ичади. (Ўнгдаги сурат).

Кейстон — ТАСС фотоси.

* * *

Дастлабки қадамлар. (Швейцариядаги Базель ҳайвонот боғида эндигина дунёга келган филча туғилганидан 20 минут ўтгач юра бошлади— чапда).

Камера— Пресс —ТАСС фотоси.

ГОВАРДЛИК «ОФИЦИАНТКА»ЛАР

Американинг Говард шаҳрида яшовчи Жозеф Фиш хўрандаларни ўз ресторанига жалб қилиш мақсадида ходимларини янгилади. Эндиликда мижозларга иккита гўзал... Мери ва Жейн исмли шимпанзе хизмат қилмоқда. Улар ўз вазифаларини тузуккина бажаришмоқда. Маймунларга афтидан фақатгина бежирим кийимлар эмас, балки хўрандалар бераётган ширинликлар ҳам хуш келаётган бўлса керак. Ресторан мижозлари кейинги пайтда сезиларли даражада кўпайиб қолишди. Илгари циркда ҳайвон ўргатувчи бўлиб ишлаган Фиш бундан илҳомланиб кетиб, «реформани» давом эттириш ниятида эканлигини айтди.

ЎЙНАШДИ...

Қалбаки пуллар ясаш билан шуғулланувчи Мануэль Мигес ашаддий шахмат ишқибозларидан бири ҳисобланади. У фақат маҳбусларнингина эмас, балки Гандураснинг Кандор шаҳри турмаси назоратчиларини ҳам бу ўйинга жалб қилди. Унинг таклифига кўра маҳбуслар ва назоратчилар ўртасида турнир ўтказилди. Матч авжига чиққан пайтида тревога сигнали янгради. Деярли ҳамма назоратчилар шахмат ўйнаётгани ёки ишқибозлик қилаётганидан фойдаланган 12 маҳбус «матчнинг бош судьяси» Мануэль Мигес бошчилигида қочиб кетишди.

Бугун — Африка озодлиги куни

«Совет Иттифоқининг Осиё ва Африка мамлакатлари билан маданий ва иқтисодий дўстона алоқалари ривожланмоқда ва мустаҳкамланмоқда» — Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон ССР Давлат кутубхонаси Осиё ва Африка мамлакатлари адабиёти бўлимининг ўқув залида Африка озодлиги куни муносабати билан ташкил этилган безакли-китоб виставкаси ана шундай деб аталади.

...Колониализмнинг сарқитлари билан бўлган курашда ютуққа эришган, давлат мустақиллигига эришган Африка халқлари янги ҳаёт қуришга киришдилар. Африканинг экономика, социал, сиёсий ва маданий ҳаётида юз бераётган янги ўзига хос жараёнлар бутун дунё диққатини ўзига тортаяпти.

Совет жамоатчилиги Африка қитъасида юз бераётган ўзгаришларни диққат билан кузатиб турибди. Совет Иттифоқи билан Африканинг кўпгина мамлакатлари ўртасида мустаҳкам иқтисодий ва маданий алоқалар ўрнатилган.

Ўз-ўзидан китобхонларда қўшимча ахборотларни, шу жумладан справочник ва статистик маълумотларни билишга эҳтиёж кучаяди. Бизнинг кутубхонамизда ташкил этилган виставкада марксизм-ленинизм классикларининг асарлари билан, Африка мамлакатларининг экономикаси, маданияти, тарихига бағишлаб совет олимлари ёзган китоблар билан танишиш мумкин. Шунингдек, виставкага халқаро китоб айрибошлаш бўйича Осиё ва Африка мамлакатларининг халқлари тилида нашр этилган адабиётлар ҳам қўйилган.

М. ҒАНИХОНОВ,
Навоий номидаги Ўзбекистон ССР Давлат кутубхонаси Осиё ва Африка мамлакатлари адабиёти бўлимининг мудири.

ТАШАББУС ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАНДИ

Тошкент Давлат университетининг партия комитети «Зарбдор меҳнат ва аъло ўқишни олтин юбилейга бағишлайлик!» деган шиор остида мусобақани авж олдириб юборган юридик факультет бешинчи курси студентларининг ташаббусини қўллаб-қувватлади. Университет ёшлари Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллигига тайёрланиб, билимларни чуқур эгалламоқдалар ва аъло баҳо олмоқдалар. Улар жамоат ҳаётида фаол қатнашмоқдалар.

(ЎзТАГ).

Табиат билан юзма-юз

Филларга йўл бўшатинг

Илья СУЧКОВ

Биз ҳар куни Цейлоннинг қўриқхона чангалзорида филларни излаб юрар эдик. Кун тартибимиз шундай: эрталаб соат олтида туриб йўлга тушамиз, кейин нонушта қилиб кун бўйи дам оламиз. Кечқурун соат бешдан олти яримгача «Жип»га ўтириб олиб, яна йўлга тушамиз. Бу ерда йиртқич ҳайвонлар кам, холдор кийиклар хотиржам ўтлаб юради. Товуслар чиройли патларини намойиш қилишиб, оҳиста кезишади. Сув ҳавзалари бўйида гардани туртиб чиққан ёввойи буқалар кезади, тўнғизлар хириллаганча йўлни кесиб ўтади. Фақат филлар кўринмайди. Гарчанд биз неча марталаб уларнинг изини кўрган бўлсак-да, филларнинг шу яқин атрофда юрганини билсак-да, ўзларини учратмадик.

— Баъзи туристлар ҳафталаб юришса ҳам филларга дуч келишмайди, — деб бизни юпатарди йўл бошловчимиз, — ҳаммаси омадга боғлиқ.

Тўғри, кунлардан бирида бизнинг ҳам омадимиз келди. Бир оқшом чайлада чой ичиб ўтирганимизда яқин жойда шохларнинг шитирлаб кетганини эшитдик. Ўгирилиб қарадигу, ҳали қорайиб улгурмаган осмон фонида она-бола филларнинг қорасини кўрдик. Филлар чайла томонга келишарди. Лекин бизнинг овозимизни эшитишди шекилли, тўхтаб қолишди. Каттакон денгиз чиғаноғига пуфланганда чиқадиган овозга ўхшаш титроқ, ҳаяжонли товуш янгради. Филлар чапга бурилиб, тез дарё томонга юриб кетишди. Кейинроқ уларни сув ҳавзасидан қайтаётганда яна кўриб қолдик. Сўнгра яна ҳамма ёққа сукунат чўкди.

Бугун эрталабки сафаримиз яна натижасиз чиқди. Тонгга яқин бироз ёмғир ёғиб ўтгани учун машинамиз ўрмон йўлидан имиллаб борарди.

— Бизга йўл бошловчининг нима кераги бор? — деб сўради ҳамроҳларимиздан бири нонуштадан кейин океан соҳилига чўмилишга борганимизда. Соҳил бизнинг чайламиздан беш милянча нарида эди.

— Бу ернинг тартиби шунақа экан, хоҳласанг-хоҳламасанг йўл бошловчини олиб юришинг шарт.

— Йўқ, менимча у ҳам чўмилишни хоҳлаб қолган кўринади, шунинг учун бизга йўл бошловчилик қилаётган бўлса керак.

Биз шундай дедигу, аммо орадан бир неча соат ўтгандан кейин «хоҳласак-хоҳламасак» ўзимиз билан бирга олиб юрган ўша йўл бошловчимиз Садерис ҳаммамизнинг ҳаётимизни сақлаб қолди. Бу воқеа шундай рўй берди.

Биз эндигина чўмилиб бўлиб, машинамизда ғизиллаганча ўрмон йўлидан тушлик қилгани кетаётгандик. Кун тушдан оғиб қолган, чамаси соат учлар эди. Эндигина катта йўлга чиқиб олиб, бир-иккита сув тўлган ўпқонни айланиб ўтган эдик ҳамки, кутилмаганда ҳаммамиз бирданига «Филлар!» деб қичқириб юбордик. Катта сув ҳавзаси томондан келаётган улкан фил ва битта фил боласи биздан салгина нарида шоссени кесиб ўтмоқда эди. Иккала фил икки томондан кичкинтойни қўриқлаб, пинжларида олиб келишарди. Улар одатда бирон-бир хавф-хатар сезишса шундай қилишади. Фотоаппаратлар чиқиллаб кетди. Филлар эҳтиёт бўлиб қулоқларини динг қилишди, аммо йўлларидан тўхтамай ўтиб кетишди. Балки филлар билан учрашувимиз шу билан тугаган бўларди. Аммо машинамизни бошқариб бораётган мезбонимиз Барон де Ливьера бу учрашувимиздан қаноатланмади. Ўз умрида қанчадан-қанча филларни кўрган бу одам филларни яқиндан юзма-юз суратга олмоқчи бўлди. Биз чўчиб мезбондан машинани сал нарироққа ҳайдашни сўрадик. Барон машинани ўн беш метрча нарига ҳайдаб яна тўхтади-да, «Кэнон» аппаратини олиб машинадан тушди. Шу пайт орқа томонимизда урғочи фил пайдо бўлди, у чўзиқ овозда увиллаб қўйди. Кейин билсак, бу филнинг хавф-хатардан огоҳ қилувчи сигнали экан. Биз эс-ҳушимизни йиғиб олишга улгурмай чап томонимиздан яна иккита фил чиқиб келди. Илгари ўтиб кетган иккала фил ҳам яна қайтиб, шоссенинг қоқ ўртасида туриб олишган, орқага ҳам олдинга ҳам йўл йўқ эди. Шофёрга бир нима деб маслаҳат берадиган пайт эмасди. Ўнг томонимизда эса дарахтлар ва буталар, ундан сал нарироқда ёввойи буқалар ўралашиб юрадиган сув ҳавзаси. Чап томонда кўлмак ва ўтиб бўлмас чакалакзор. Қисқаси, тўрт томонга ҳам йўл йўқ, биз филларга тутқун бўлиб қолгандик. Улкан урғочи фил бизга яқинлашиб кела бошлади. Шофёр моторни ўчириб қўйди. Фил бизга жуда яқинлашиб келганда унинг ҳомиладорлигини пайқадик. Унга эргашиб эркак фил келарди.

Бу баҳайбат урғочи филнинг олдида биз ўтирган «жип» машинаси ўйинчоққа ўхшаб қолди. Мана фил биздан бор-йўғи тўрт метр масофада, мана уч метр қолди... Машина кузовидан унинг боши кўринмас, умуман биз филнинг ёқимсиз пушти рангдаги хартумидан бўлак ҳеч нарсани кўрмадик. Шу пайтгача жим ўтирган Садерис ўрнидан туриб машинадан бошини чиқазди-да, қатъий ва ҳукмрон овозда урғочи филга нималардир деб бақира бошлади. Фил олти-етти метрча орқага тисарилди-да, яна тўхтаб қолди. Сўнгра янги ҳамлага тайёрланаётгандек, олдинги оёғи билан иккинчисини қашлади-да, яна бизга қараб юрди. Вазиятнинг яна бир мураккаб томони шунда эдики, филнинг чап томонида бояги чуқур кўлмак бўлгани учун у бурилиб кетолмас, бунинг устига шоссе жуда тор бўлиб, бизни четлаб ўтишнинг ҳам иложи йўқ эди. Орқадан урғочи филга далда бергандек, эркак фил ҳам бостириб кела бошлади. Улкан жониворлар оҳиста қадамлар билан бизнинг устимизга бостириб кела бошлади. Масофа дақиқа сари қисқариб борарди. Мана олти метр қолди, тўрт метр, уч метр...

Йўл бошловчимиз машинадан деярли белигача осилиб чиқиб, филларга аллақандай ҳокимона, таҳдидли овозда қичқира бошлади. Филлар тўхташди. Орқадаги фил бурилиб буталар ичига кириб кета бошлади. Урғочи фил эса қоққан қозиқдек тек турарди. Йўл бошловчимиз Барон де Ливьерадан машинани шовқин-суронсиз салгина орқага олишни сўради. Мотор оҳиста ишга тушди, шофёр ўта эҳтиёткорлик билан машинани бир неча метр орқага олди. Филлар бизга тикилганча туришарди. Йўл бошловчимиз яна бояги ҳукмрон товушда таҳдидини қайтарди. Урғочи фил икки-уч қадам олдинга юргач, ёнига бурилиш имкони туғилди. Фил орқаси билан бутазорга тисарилиб, бизга йўл бўшатиб берди. «Жип» боягидек, шовқин-суронсиз оҳистагина йўлга тушди. Урғочи фил ҳамон хавфсираб бизни кузатиб турарди. Икки юз метрлар чамаси юрганимиздан кейингина ҳаммамиз енгил нафас олдик. Филлар йўл ўртасига чиқиб олишди ва биз анча пайтгача уларнинг бир жойда тўпланиб туришганини кўриб турдик.

Фақат чайлага етиб олганимиздан кейингина ҳаммамиз чинакамига ўзимизга келдик.

Атрофга дим тропик оқшоми қўна бошлади. Тун қушлари сайрай бошлади. Ора-чора товуслар бир-бирларини йўқлаб қичқириб қўйишарди. Бизнинг ҳам кундузи таранг тортилган асабларимиз бўшашиб, ўша воқеа таассуротларига қайтдик. Қуролсиз, ожиз бир одамнинг қандай қилиб улкан ёввойи филларга ҳукмини ўтказа олгани бизни ҳайратга солар, турган гапки бунинг тафсилоти ҳаммамизни қизиқтирарди. Биз йўл бошловчимиздан филларга нималар деганини сўрадик.

— Қандай сўзлар дейсизми? Бу саволга дабдурусдан бир нима деб жавоб бериш қийин. Булар будда калималаридан олинган сўзлар. Уни таржима қилиш қийин, хуллас филларга йўл бўшатинг! — деган маънони билдиради.

— Агар шу сўзларни бизлардан бирортамиз айтганимизда филлар бўйсунган бўлармиди?

— Йўқ, — деди йўл бошловчи, — аввало бу сўзлар қай тарзда айтилишига боғлиқ, яъни одамнинг ўз кучига, ишончига, қатъиятига боғлиқ. Ўша дамда сизларнинг ҳаммаларингиз қўрқувдан нафасингиз ичингизга тушиб кетганди. Ҳамма бошқа ҳайвонлар каби, — деди Садерис, — филлар ҳам инсон ҳақида озми-кўпми тасаввурга эга. Улар инсонни ҳамма нарсага қодир, қудратли зот деб билишади ва шунинг учун ундан ҳайиқишади. Аммо улар одамзотнинг оз бўлсада ўзларидан чўчиганини сезиб қолишса борми, ҳеч нарсадан тап тортмай ҳужумга ўтадилар. Буни сезиш эса унчалик қийин эмас: одам қўрқиб кетганида баданидан тер чиқиб, буғланиб кетаркан.

— Илгари ҳам шундай воқеалар бўлиб турармиди? — сўрадим мен.

— Йўқ деса ҳам бўлади, — деди йўл бошловчи. Менинг йигирма беш йиллик иш фаолиятимда бу бор-йўғи иккинчи ҳодиса. Бугунгиси жуда хатарли эди. Негаки биз она-бола филларга дуч келдик. Ҳар қалай бундан бир неча соат муқаддам ҳаётингиз қил устида қолгани ҳаммангизга аён бўлса керак.

Умуман олганда филлар бирмунча беозор, ҳайвондир. Лекин улар орасида ҳам ҳар хили бор. Хавфлилари ҳам, ёвузи ҳам йўқ эмас. Айниқса сўққабош филлардан огоҳ бўлиш керак. Филлар одатда тўда-тўда бўлиб, аниқроғи оила бўлиб яшашади ва ҳар тўдада фақат битта йўлбошчи фил бўлади. Баъзан иккита эркак фил бир тўдага тушиб қолиб, бир-бири билан йўлбошчиликни талашишади. Жангда ғолиб чиққани оилада бошлиқ бўлиб қолади, енгилгани тўдадан кетиб, ёлғиз яшайди. Худди мана шу филлар жуда ёввойи бўлиб, халқ уларни «калтадум» деб атайди.

Баъзан фил боласи онасидан жуда эрта етим қолади, ёлғиз ўсган фил анча безбош бўлиб, бошқаларга нисбатан бирмунча хавфлидир.

Бароннинг айтишича Садерис бу ерда анчадан бери ишларкан. Хўжайинлари уни ўрмончилар ва йўл бошловчиларнинг бошлиғи қилиб тайинлашмоқчи экан, кўнмабди. Идорада кўмилиб ўтиришни хоҳламас экан. Ўрмон ва унда яшовчи жониворлар Садериснинг жони-дили, улардан айрилишни истамайди.

— Шунинг учун ҳам ҳали сизлар менга қанчалик маслаҳат берманглар, мен Садерисдан бўлак ҳеч кимнинг гапига кирмадим. Мен ҳам филлар ҳақида анча-мунча нарса биламан, бу ерда биринчи марта бўлишим эмас. Филлар машина овозини ёмон кўриб, ғашлари келади. Шунинг учун ҳам бугун мен машинани иложи борича мулойимроқ ҳайдашга ҳаракат қилдим.

— Айтингчи, Барон, — деб сўрадик биз, — филлар ҳақида, улар ажалини олдиндан ҳис қилиб инсон оёғи етмайдиган жойга бориб ўлишади деган ривоятни эшитганмисиз? Айтишларича филларнинг ўлигини шу пайтгача ҳеч ким кўрмаганмиш, ростми шу?

— Билмадим, мен ҳам кўрганим йўқ. Шунинг учун бир нима деёлмайман. Аммо филнинг туғаётганини кўрганман, хоҳласанглар айтиб беришим мумкин.

Бир кун оқшом чангалзорни айланиб қайтаётганимизда шу ердан сал нарироқда ҳомиладор филга кўзимиз тушиб қолди. У дарё томонга кетаётганди. Биз филга унчалик эътибор бермай ўтиб кетдик. Аммо кечқурун мана шу айвонда чой ича туриб, баҳайбат жониворнинг қандайдир бўғиқ фарёдини эшитиб қолдик. Жониворнинг овозида шунчалар алам, шунчалар ўтинч бор эдики, биз беихтиёр ўрнимиздан туриб кетдик.

— У ёққа бориш жуда хавфли, — деди йўл бошловчимиз. — Бунинг устига менинг калималарим бундай вазиятда филларга асло таъсир қилмайди.

— Биз узоқроқдан бўлса ҳам, — деб сўзида давом этди де Ливьера, — филларни бориб кўрмоқчи бўлдик. Қоп-қоронғи тунда машина фаралари билан чакалакзордан йўл очиб, «жип»да секин-аста олдинга жила бошладик. Тўсатдан бўғиқ ингроқ товуш эшитдик ва машина фараларининг ёруғида дарёдан тахминан 25 ярдлар берироқда ётган баҳайбат урғочи филни кўрдик. Унинг ёнида яна тўртта фил турарди. Филлар бизни сезиб хавотирланишди шекилли, хартумларини кўтариб, увиллаганча ўрмон ичига кириб кетишди. Шунда биз кичкинтой фил боласини кўриб қолдик. Она фил ўрнидан туриб олди. Биз филни бошқа томондан айланиб ўтиб, «чақалоқ»ни яқиндан томоша қилмоқчи бўлдик. Кичкинтой ўрнидан туришига ҳаракат қилди, онаси уни хартуми билан кўтариб турғизиб қўйди. Филча жуда кичкина ва қорамтир, нари борса 2 фут чамаси келарди. Она фил боласини оёқлари орасига олди ва улар фаралар ёруғидан қочиб, ўрмон ичига кириб кетишди...

— Бу ростдан ҳам кам учрайдиган ҳодиса, — деб давом этди мезбонимиз, — агар фил боласи вақтидан илгари туғилмаганда бизга ҳам бу воқеани кўриш насиб қилмаган бўларди...

Ҳалиги бизни кўриб қочиб кетган филлар эса, таъбир жоиз бўлса энагалик, доялик вазифасини ўташади. Улар ҳеч қачон туғаётган филни ташлаб кетишмайди. Ҳатто ерни юмшатишади, ёстиққа ўхшатиб дўппайтириб қўйишади. Тўлғоқ бошланганда эса, «доялар» хартумлари билан филнинг қорнини силаб, оғриқни камайтиришга ҳаракат қилишади...

Чойни аллақачон ичиб тугатган бўлсак ҳам, ҳеч ким жойидан қўзғолмасди. Назаримизда тропикнинг шу зим-зиё оқшоми ёнгинамизда турган филларни биздан яшираётгандек туюлади. Ким билади дейсиз, балки улар ростдан ҳам чайламиз атрофида туришгандир, балки де Ливьера ва Садерисларнинг ҳикоясини эшитиб, хартумларини ликиллатиб, ўзларича маъқуллаб ҳам қўйишаётгандир.

«Вокруг света»дан.

СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

СПАРТАКЧИЛАР ЯНА ҒОЛИБ

Беш кун давомида Самарқанд шаҳрининг «Спартак» стадионида ўрнатилган ринг атрофи бокс мухлислари билан гавжум бўлди. Ўзбекистон ССР шахсий ва команда биринчилиги учун ўтказилган қизғин «жанг»ларда 93 «чарм қўлқоп» усталари ўз маҳоратларини намойиш этишди. Айниқса финал учрашувлари республика рингги атрофига йиғилган 2 мингдан зиёд томошабинларнинг бот-бот олқишларига сазовор бўлди.

Республика биринчилиги учун ўтказилган мусобақалар серқуёш республикамизда спортнинг бокс тури ривожланиб бораётганини яна бир бор намойиш этди. Қизғин «жанг»ларда ўтган йилги пешқадам «Спартак» кўнгилли жамияти аъзолари беш кун давомида ажойиб ғалабаларни қўлга киргизиб, яна команда ҳисобида шоҳсупанинг энг юқори поғонасидан жой олишга муваффақ бўлдилар. «Динамо» иккинчи, «Буревестник» жамияти учинчи ўринни эгаллашди.

Шахсий ҳисобда вазн тоифалари бўйича Г. Муллаев, И. Муллаев, А. Ли (ҳаммаси «Спартак» Тошкент) Н. Савельев, М. Гаврилов (иккаласи «Спартак» Тошкент), А. Саақов («Спартак» Тошкент), яна динамочи тошкентликлардан Н. Хуторянец, А. Грибов, А. Анфимов («Спартак» Тошкент), Х. Содиқов («Спартак» Фарғона) лар республика чемпиони деган шарафли номни қўлга киритдилар.

Терма команда аъзолари шу йили келаси йили 18—30 мартда бокс тури бўйича Тошкентда ўтказиладиган СССР халқлари VI спартакиадасида пешқадамлар қаторидан ўрин олиш учун тайёргарлик кўрадилар. Шу программа асосида бир қатор халқаро учрашувларда иштирок этишади.

ҚИСҚА САТРЛАРДА

ҚЎЛ ТЎПИ. Тошкентда ўтаётган СССР чемпионати учинчи тур ўйинларида Ўзбекистон физкультура институти спорт клуби командаси иккинчи ғалабани қўлга киритди. Студентлар навбатдаги учрашувда Запорожьенинг ЗМЕТИ командаси устидан 19:18 ҳисобида ғалаба қозондилар.

Бошқа командаларнинг учрашувлари ҳам кескин спорт кураши билан ўтди. Киев армия спорт клуби Тбилисининг «Буревестник», Москва авиация институти спортчилари Запорожьенинг ЗАС, Москванинг «Кунцево» спорт клуби марказий армия спорт клуби командаларини мағлубиятга учратдилар. Яна уч учрашувдан сўнг мусобақалар якунланади.

* * *

ВЕЛОСИПЕД ПОЙГАСИ. Уч қардош социалистик мамлакат пойтахтлари Варшава Берлин — Прага маршрути бўйлаб бир неча кун давом этган Тинчлик пойгаси ниҳоясига етди. Кескин мусобақа билан ўтган бу пойгада поляк спортчиси Станислав Шозданинг ғалабаси Польша терма командасининг биринчи ўринни эгаллашига имкон берди. Мусобақада совет спортчилари ҳам ўз маҳоратларини намойиш этдилар. Спортчиларимиз ҳам, шахсий кураш бўйича (Николай Горелов) ҳам мусобақаларда иккинчи ўринни олдилар.

СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

ХАВФЛИ ВАЗИЯТ. М. Нуриддинов фотоси.

ФУТБОЛ ЯНГИЛИКЛАРИ

Эдинбургда (Шотландия) футбол ассоциациялар Европа иттифоқи 12 конгресси ўз ишини тамомлади. Конгрессда УЕФА президенти қилиб италиялик А. Франки бир овоздан қайта сайланди.

* * *

Африка қитъасидан жаҳон чемпионатида иштирок этадиган Заир терма командаси футболчилари Италияда «Фиорентина» командаси билан куч синашиб, 1:2 ҳисобида мағлубиятга учрадилар.

* * *

Аргентина терма командаси футболчилари Лондоннинг «Уэмбли» стадионида Англия терма командаси билан беллашдилар. Дастлаб англиялик Ченнон ва Уортингтон икки тўп киритишди. Шундан кейин ўйиннинг 57 минутида аргентиналик Кемпес биринчи тўпни, охирги минутда ўзи иккинчи тўпни рақиблар дарвозасига киритиб, ҳисобни 2:2 қилди.

⊙ ВОЛЕЙБОЛ

ИККИ ЮТУҚДАН СЎНГ МАҒЛУБИЯТ

СССР волейболчилари Осака шаҳрида Японияниннг биринчи терма командаси билан ўртоқлик матчи ўтказишди. Бунда меҳмонлар 0:3 (8:15, 9:15, 14:16) ҳисобида мағлубиятга учрадилар.

Олдинда яна уч учрашув турибди. Ўтган икки учрашувда эса командамиз Японияниннг биринчи ва иккинчи терма командалари устидан ғалаба қозонган эди.

⊙ НОЖЎЯ ИШ — КЕЛТИРАР ТАШВИШ

ЮЛҒИЧНИНГ ЖАЗОСИ

Савдо ходими деган номга доғ туширувчи Усмон Дадабоев ярамас ишлар қилгани учун илгари ҳам ярим йилга ахлоқ тузатиш ишларига жалб этилган ва ўртоқлик суди ҳукми билан бошқа ишга ўтказилган эди.

У ўз вақтида кўрилган жазо ва ҳамкасбларининг дўстона танбеҳларидан тегишли хулоса чиқармади. Куйбишев район ошхоналар трестига қарашли «Черданцев» кафесида буфетчи бўлиб ишлар экан, харидор ҳақидан мунтазам уриб қолишни ўзига асосий «касб» қилиб олди. Қинғир йўл билан чўнтакка келиб тушиб турган жарақ-жарақ пулга маҳлиё бўлиб кетган Усмон Дадабоев «кўза кунда эмас, кунида синади» деган ҳикматни ҳам эсидан чиқарди.

Бироқ у харидор Соколга икки шиша шампан виноси ва тўрт дона плиталик шоколад узатиб, қайтимини 1 сўм 65 тийин кам бераётганда қўлга тушди.

Куйбишев район халқ суди яқинда юлғичликни ўзига одат қилиб олган У. Дадабоевнинг жиноий ишини кўриб чиқди.

Халқ суди юлғични уч йил муддат билан озодликдан маҳрум этди.

Р. ЮСУПОВ,
Куйбишев район халқ судьяси.

Редактор
С. М. ҚАРОМАТОВ.

Реклама ва эълонлар

ОСИЁ ВА АФРИКА МАМЛАКАТЛАРИНИНГ III ХАЛҚАРО КИНОФЕСТИВАЛИ

ОСИЁ ВА АФРИКА МАМЛАКАТЛАРИ ҚИСҚА МЕТРАЖЛИ ФИЛЬМЛАРИНИ НАМОЙИШ ҚИЛИШ

ПРОГРАММАСИ

РЕСПУБЛИКА «БИЛИМЛАР УЙИ»ДА

КУНДУЗ СОАТ 2 ЯРИМДА

25 МАЙДА

Эрон йўллари (Эрон),
Назрул Ислом қози (Ҳиндистон),
Байкал ортидаги Республика (РСФСР),
Соат сукутлари (Мексика),
Байрам баҳорда келади (Туркия),

27 МАЙДА

Почта (Қирғизистон ССР),
Аянучча (Колумбия),
Янги мактаб (Куба),

28 МАЙДА

Болаларимизнинг янги ўйинлари (Сурия),
Стратегик объектлар (Сурия),
Жиноятчилар (Сурия),
Биз Берлинда бўлдик (ГДР),
Камерун бўйлаб (Камерун).

29 МАЙДА

Озод қилинган Ватаним (Шимолий Вьетнам Республикаси),
Нима учун биз қўлимизда қурол ушлаймиз (Фаластин озодлик ташкилоти)
Усть-Илимь чегаралари (РСФСР),
Ёш бўлиш (Сингапур),
Қараш (Жазоир),

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА —25 IV да **Севилья сартароши**, 26 IV да **Корсар.**

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА— 25 IV да **Оқшомдан тушгача,** 26 IV да **Йўқолган узук.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА—25 IV да **Жоним фидо,** 26 IV да **Ҳижрон.**

КИНО

25 МАЙДА
ҚИШКИ БИНОДА

Қизил бодрезак — «МИР», С. РАҲИМОВ номли, «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).

Мен чегарада хизмат қиламан — ҲАМЗА номли (кечқурун).

Пан Вонннинг тўйи — «ЎЗБЕКИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).

Ерда ҳаёт бўлсин деб — «ВОСТОК» (кечқурун).

26 МАЙДА
ҚИШКИ БИНОДА

Қизил бодрезак — «МИР», С. РАҲИМОВ номли, «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Мен чегарада хизмат қиламан — ҲАМЗА номли (кундуз ва кечқурун).

Пан Вонннинг тўйи — «ЎЗБЕКИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Ерда ҳаёт бўлсин деб — «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА

ЎЗБЕКИСТОН ССР ВА ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНАДИ

25, 29 МАЙ КЕЧ СОАТ 8 ДА

ЯНГИ СПЕКТАКЛЬ

ИБРОҲИМ РАҲИМ асари. ҲАМИД РАҲИМОВ музикаси.

„ЖОНИМ ФИДО“

Икки пардали музикали драма.

Постановкачи режиссёр — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Б. ИХТИЁРОВ.

Дирижёр — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Н. ХАЛИЛОВ.

Рассом — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби Г. А. ВИЗЕЛЬ.

Балетмейстер — Ш. АҲМЕДОВ.

А. С. ПУШКИН НОМЛИ МАДАНИЯТ ВА ИСТИРОҲАТ БОҒИДА

25 МАЙ КЕЧ СОАТ 8 ЯРИМДА

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар Таваккал ҚОДИРОВ ва Жуманазар БЕКЖОНОВ иштирокида

КАТТА КОНЦЕРТ

ҚАТНАШАДИЛАР:

Солистлар: Алижон ҲАСАНОВ, Азим АЗИЗОВ, Анвар ТИЛЛАНАЗАРОВ, Хадича АЛИМАРДОНОВА ва бошқалар.

Музика раҳбари — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Салоҳиддин ТУХТАСИНОВ.

Программани — Зайтуна ТОЖИБОЕВА олиб боради.

26 МАЙ КЕЧ СОАТ 8 ЯРИМДА

Ёш хонанда Ортиқ ОТАЖОНОВ иштирокида

КАТТА КОНЦЕРТ

Билетлар сотилмоқда.

БОҒИМИЗГА МАРҲАМАТ, ҚЎШИҚ ВА РАҚС ШАЙДОЛАРИ!

Тошкент шаҳар ижроия комитети савдо бошқармасининг

«ЁШЛИК» МАКТАБ-МАГАЗИНИ

озиқ-овқат моллари сотувчиларини тайёрлайдиган

6 ОЙЛИК КУРСЛАРГА ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Ёши 16 дан 25 гача бўлган, 8, 10 синф ҳажмида маълумотли, Тошкент шаҳрида прописка қилинган йигит ва қизлар имтиҳонсиз қабул қилинади.

Ўқувчиларга ойига 45 сўмдан 54 сўмгача стипендия берилади ва ўқиш даври меҳнат стажига қўшилади.

МАКТАБ-МАГАЗИННИ ТАМОМЛАГАНЛАР КАТТА МАГАЗИНЛАРГА ИШГА ЮБОРИЛАДИ ВА ТОШКЕНТ САВДО ТЕХНИКУМИНИНГ СИРТҚИ ВА КЕЧКИ БЎЛИМИГА ИМТИЁЗЛИ АСОСДА КИРИШ ҲУҚУҚИ БЕРИЛАДИ.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Кафанов кўчаси, 65-уй (3, 5, 8, 9, 10, 12, 24-трамвайларнинг, 9, 22, 31, 55-автобусларнинг «Госпиталь бозори» бекати).

«Тошкент оқшоми» газета редакцияси коллективи жамоатчи мухбир, кекса журналист **Ғайис АҲМАДИЙнинг** оғир касалликдан сўнг вафот этганлигини маълум қилади ва марҳумнинг оиласига чуқур таъзия билдиради.

Тошкент оқшоми 4 бет.
25 МАЙ, 1974 й.
ОРГАН ТАШКЕНТСКОГО ГОРКОМА КП УЗБЕКИСТАНА И ТАШГОРСОВЕТА
БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000; ТОШКЕНТ, ГСП, ДЗЕРЖИНСКИЙ КЎЧАСИ, 15-УЙ.
ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор—33-02-49 дан 33.02.58 гача, Эълонлар бўлими—33.81-42.
Р—02499. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64579. Нашр А—3122.